

**UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA**

DIPLOMSKO DELO

**ANALIZA RAZLIK MED ZAKLJUČNO POSLOVNO IN ZAČETNO
STEČAJNO BILANCO NA PRIMERU PODJETJA MURA D.D.**

Ljubljana, julij 2010

URŠKA SKRT

IZJAVA

Študent/ka _____ izjavljam, da sem avtor/ica tega diplomskega dela, ki sem ga napisal/a pod mentorstvom _____, in da dovolim njegovo objavo na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne _____ Podpis: _____

KAZALO

UVOD	1
1 SESTAVA ZAKLJUČNE POSLOVNE IN ZAČETNE STEČAJNE BILANCE STANJA	2
1.1 ZAKLJUČNA POSLOVNA BILANCA STANJA	2
1.1.1 Namen zaključne bilance stanja	2
1.1.2 Zakoni, ki urejajo zaključno poslovno bilanco	3
1.1.3 Temeljne računovodske predpostavke in kakovostne značilnosti računovodenja	4
1.1.4 Merjenje gospodarskih kategorij delujočega podjetja	4
1.1.4.1 Podlage za merjenje sredstev in dolgov	4
1.1.4.2 Merjenje gospodarskih kategorij	5
1.2 ZAČETNA STEČAJNA BILANCA STANJA	6
1.2.1 Namen začetne stečajne bilance	6
1.2.2 Zakoni, ki urejajo začetno bilanco	7
1.2.3 Temeljna pravila pri stečajnem postopku	7
1.2.4 Stečajna masa	8
1.2.5 Ocenjevanje vrednosti premoženja	9
2 ANALIZA RAZLIK NA STRANI SREDSTEV STEČAJNIH BILANC PODJETJA MURA D.D.	10
2.1 NEOPREDMETENA SREDSTVA	11
2.1.1 Delujoče podjetje	11
2.1.2 Nedelujoče podjetje	11
2.1.3 Neopredmetena osnovna sredstva, obremenjena s stranskimi pravicami	12
2.2 OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	12
2.2.1 Delujoče podjetje	12
2.2.2 Nedelujoče podjetje	13
2.2.3 Razlike po postavkah	13
2.2.3.1 Zgradbe z zemljišči	13
2.2.3.2 Zgradbe in zemljišča obremenjena s stranskimi pravicami	14
2.2.3.3 Oprema	14
2.3 FINANČNE NALOŽBE	15
2.3.1 Delujoče podjetje	15
2.3.2 Nedelujoče podjetje	16
2.4 POSLOVNE TERJATVE	16
2.4.1 Delujoče podjetje	16
2.4.2 Nedelujoče podjetje	17
2.5 ZALOGE	17
2.5.1 Delujoče podjetje	18
2.5.2 Nedelujoče podjetje	18
2.6 DENARNA SREDSTVA	19
2.7 ZABILANČNA SREDSTVA	19
2.8 IZGUBA	19
3 ANALIZA RAZLIK NA STRANI OBVEZNOSTI STEČAJNIH BILANC MURE D.D.	20
3.1 OBVEZNOSTI DO LASTNIKOV	21
3.2 DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	21
3.3 OBVEZNOSTI DO IZLOČITVENIH UPNIKOV	21
3.4 OBVEZNOSTI DO LOČITVENIH UPNIKOV	22
3.5 OBVEZNOSTI ZA POGOJNE TERJATVE	22

3.6 OBVEZNOSTI ZA PREDNOSTNE TERJATVE	23
3.7 OBVEZNOSTI ZA PREREKANE IN NEIZJASNJENE TERJATVE	23
3.8 OBVEZNOSTI DO NAVADNIH UPNIKOV	24
3.9 OBVEZNOSTI, KI BODO V ČASU POSTOPKA POBOTANE	24
3.10 OBVEZNOSTI ZA STROŠKE VODENJA POSTOPKA	24
3.10.1 <i>Obveznosti za stroške nagrad stečajnemu upravitelju</i>	24
3.10.2 <i>Obveznosti za druge stroške postopka</i>	24
SKLEP	25
LITERATURA IN VIRI	27

UVOD

Stečajni postopek nad pravno osebo je posebna oblika postopka zaradi insolventnosti, ko postane družba plačilno nesposobna ali prezadolžena. Nadaljevanje poslovanja pravne osebe bi bilo v nasprotju interesov upnikov, saj bi se s tem povečalo tveganje neizpolnitve obveznosti do le-teh. Z namenom enakomernega in sočasnega poplčila vseh upnikov se v stečajnem postopku opravi celotna prodaja dolžnikovega premoženja.

Z začetkom stečaja se tako spremeni osnovni cilj podjetja, ki je ustvarjanje dobička. Temu primerno so se oblikovala pravila, ki zagotavljajo upoštevanje temeljnih načel v stečajnem postopku. Pravila stečajnega postopka kot temeljni zakon določa Zakonom o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju. V skladu s tem zakonom sodišče okliče stečajnega upravitelja, ki s tem dejanjem pridobi pooblastila za zastopanje stečajnega dolžnika in vodenje njegovih poslov v skladu temeljnimi načeli stečajnega postopka. Glavna naloga stečajnega upravitelja je oblikovanje stečajne mase in načrta njene razdelitve upnikom. V ta namen se oblikujeta bilanca stanja na dan pred začetkom stečajnega postopka (v nadaljevanju zaključna poslovna bilanca) ter začetna (otvoritvena) bilanca, oblikovana na dan začetka stečajnega postopka. Pri tem morajo podjetja, kot je določeno v Zakonu o gospodarskih družbah, upoštevati Slovenske računovodske standarde ali Mednarodne računovodske standarde. Splošni slovenski računovodski standardi (v nadaljevanju SRS) temeljijo na predpostavkah upoštevanja nastanka poslovnih dogodkov ter upoštevanja časovne neomejenosti delovanja. Ko postane družba nedelujoča, pa mora pri svojem računovodenju upoštevati posebne in ne SRS, saj je kršena temeljna računovodska predpostavka. Posebni SRS, ki določa računovodenje nedelujočega podjetja, je Slovenski računovodski standard za računovodske rešitve v podjetjih v stečaju ali likvidaciji.

Členitev zaključne bilance je torej skladna z Zakonom o gospodarskih družbah in Slovenskimi računovodskimi standardi, členitev začetne bilance pa se od tega razlikuje. V temelju je sestavljena iz kratkoročnih sredstev podjetja namenjenih prodaji ter obveznosti, ki jih predstavljajo terjatve upnikov do dolžnika. Od višine sredstev, ocenjenih s strani ocenjevalcev vrednosti, je odvisno ali bodo upniki v celoti poplačani, zato je bistveno, da je začetna bilanca realni prikaz premoženja podjetja.

Cilj diplomske naloge je prikaz razlik med zaključno poslovno bilanco stanja, sestavljeno ob uporabi pravil računovodenja, ki veljajo za delujoča podjetja, ter začetno stečajno bilanco stanja na primeru podjetja Mura d.d. v stečaju. Diplomska naloga je sestavljena iz treh poglavij. Uvodu sledi prvo poglavje v katerem sta predstavljeni zaključna poslovna in začetna stečajna bilanca stanja. Predstavljen je njun namen, zakoni, ki ju določajo, temeljne predpostavke ter načini merjenja gospodarskih kategorij. Drugo in tretje poglavje se nanašata na analizo razlik med bilancama na primeru podjetja Mura d.d.- v stečaju. Drugo poglavje zajema analizo razlik med zaključno poslovno in začetno stečajno bilanco na strani sredstev, tretje poglavje pa analizo razlik na strani obveznosti do virov sredstev. Diplomska naloga je zaključena s sklepom, ki povzema ugotovitve.

1 SESTAVA ZAKLJUČNE POSLOVNE IN ZAČETNE STEČAJNE BILANCE STANJA

Bilanca stanja je temeljni računovodski izkaz, v katerem je pošteno prikazano stanje sredstev in obveznosti do njihovih virov na koncu poslovnega leta ali medletnega obdobja, za katero se sestavi. Bilanco stanja lahko sestavljamo za določene, vnaprej znane trenutke, predpisane z gospodarsko zakonodajo in računovodskimi standardi. Take bilance stanja so redne bilance stanja. Razlikujemo jih od izrednih bilanc stanja ob posebnih priložnostih (Turk, 2010, str. 446). Izkaz stanja se torej sestavi za splošne ali posebne namene, za potrebe zunanjega ali notranjega poročanja. Od njegove vrste in narave podjetja sta odvisna obseg in razčlenitev postavk v njem (Odar, 2008, str. 10). V bilanci stanja lahko razvrščamo posamezne dele sredstev in obveznosti do virov sredstev na različne načine: po hitrosti kroženja, po obliki, po namenu, po vnovčljivosti aktive, po zapadlosti pasive (Turk, 2010, str. 447). Način kako upravljalci predstavljajo informacije je odvisno od tega komu je namenjeno (Hirsch, 2008, str. 4).

1.1 Zaključna poslovna bilanca stanja

Po 290. členu Zakona o gospodarskih družbah (v nadaljevanju ZGD-1) mora družba, nad katero se začne postopek stečaja, zadnji dan pred začetkom tega postopka izdelati bilanco stanja in izkaz poslovnega izida v skladu s splošnimi Slovenskimi računovodskimi standardi (2006).

1.1.1 Namen zaključne bilance stanja

Poslovodniki in lastniki poslovne osebe želijo, da jim je omogočen stalni vpogled v njen gospodarski položaj in uspeh. Gre za stanje in za spremembe sredstev, za denarne obveznosti ter za poslovno in denarno uspešnost (Koletnik&Koželj, 2008, str. 15). Na kogarkoli, ki je povezan s posamezno poslovno osebo, lahko vplivajo dogodki le-te, zato so informacije pomembne. Nekateri deležniki, kot so banke, lahko zahtevajo informacije prilagojene njihovim potrebam, večina deležnikov, po drugi strani, pa se mora zanašati na računovodsko poročanje za splošne namene (Rutherford, 2000, str. 14). Glede na to, da imajo različni zunanji uporabniki računovodskih informacij svoje posebne interese, jih morajo pripravljalci upoštevati in se jim kar najbolj prilagajati, vendar s tem ne smejo nikakor in nikoli ogroziti pravic vseh uporabnikov do enake popolnosti in enake vsebine informiranja (Odar, 2004, str. 8).

Verjetno so najpomembnejši uporabniki računovodskih izkazov vlagatelji. Vlagatelji so prinašalci tvegalnega (rizičnega) kapitala, ki je na voljo organizaciji, in informacije v računovodskih izkazih, ki zadovoljujejo njihove potrebe, običajno zadovoljijo tudi večino potreb drugih uporabnikov računovodskih izkazov. Informacije, ki jih zagotavljajo obračunski računovodski izkazi, se vedno nanašajo na preteklost. Ker pa uporabniki praviloma sprejemajo odločitve za prihodnost, je zanje izrednega pomena, da imajo na voljo najnovejše podatke o poslovanju v preteklosti (Turk, Kavčič, Kokotec-Novak, Koželj, & Odar, 2004, str. 62).

Zagotavljanje najnovejših podatkov o poslovanju zajema tudi izbiro modela vrednotenja sredstev in obveznosti. Tako je na primer pravilo oslabitve, ki izhaja iz ocenjenih prihodnjih denarnih pritokov, gotovo ustrežnejše od predpostavke previdnosti, ki izhaja iz nižje vrednosti sredstev in višje vrednosti dolgov na določen dan (Odar, 2009b, str. 47). V skladu s SRS (2006) računovodski izkazi niso usmerjeni samo v zunanje računovodsko poročanje o dosežkih v preteklosti, kot je to razvidno iz MRS, temveč izhajajo iz temeljne zamisli, da mora zunanje računovodsko poročanje, ki ga oblikujejo zunanje zahteve, vplivati tudi na temeljno ureditev računovodenja in, kot njegova posledica, na notranje računovodsko poročanje (Koletnik & Koželj, 2008, str. 78).

Kljub sestavi zaključne bilance v skladu s splošnimi SRS je jasno, da le-ta ne služi več informiranju deležnikov o prihodnji uspešnosti poslovanja. Prav tako bi zunanji uporabniki iz nje težko ugotovili vrednost stečajne mase za poplačilo upnikov. Iz tega lahko vidimo, da je glavni namen bilance stanja na dan pred začetkom stečajnega postopka predvsem v zaključitvi delujočega podjetja in sestavi podlage za ocenitev gospodarskih kategorij začetne bilance stanja.

1.1.2 Zakoni, ki urejajo zaključno poslovno bilanco

V 290. členu ZFPPIPP je določeno, da podjetje sestavi bilanco stanja na dan pred začetkom stečajnega postopka v skladu z ZGD-1. Ta člen določa, da morajo podjetja voditi poslovne knjige v skladu s SRS ali MRS. Podjetje Mura d.d. izdeluje računovodske izkaze v skladu s SRS 2006, zato se v nadaljevanju pri nanašanju na standarde računovodenja omejujem na le-te.

Osmo poglavje o poslovnih knjigah in letnem poročilu v ZGD-1 lahko poimenujemo bilančno pravo, saj ureja vodenje poslovnih knjig - računovodenje, bilanciranje in urejanje sestave ter vsebine letnega poročila (Bratina, Jovanovič, Drnovšek, Radolič, & Bratina, 2008). V 67. členu osmega poglavja ZGD-1 so navedena splošna pravila vrednotenja. Le-ta določajo nadaljevanje družbe kot delujočega podjetja, stalnost vrednotenja, načelo previdnosti v skladu s SRS ali MRS, upoštevanje poštene vrednosti, upoštevanje odhodkov ali prihodkov ne glede na čas plačila ali prejetja, posamično vrednotenje sestavin sredstev in obveznosti do virov sredstev ter ujemanje začetne bilance stanja s končno bilanco stanja prejšnjega poslovnega leta. V ZGD-1 se uredijo le temeljna vprašanja in splošni okviri vodenja poslovnih knjig in sestavljanja letnega poročila z bilancami, Slovenskemu inštitutu za revizijo pa se podeli pooblastilo, da sprejme podrobnejša pravila o računovodenju s SRS (Bratina et al., 2008, str. 55).

Nanašanje SRS na ZGD-1 omogoča razlago splošnih pravil vrednotenja v skladu z opredelitvami v uvodu v SRS (2006). Pri tam naj poudarim, da SRS temeljijo na kodeksu računovodskih načel, ki, kot navedeno v uvodu v SRS, obravnavajo pojmovanje računovodenja, obdelujejo njegove temeljne značilnosti ter so podlaga za računovodske usmeritve v zvezi z vsebino in merjenjem gospodarskih kategorij ter njihovim računovodskim izkazovanjem in pojasnjevanjem.

1.1.3 Temeljne računovodske predpostavke in kakovostne značilnosti računovodenja

Uradni računovodski izkazi namenjeni zunanjim uporabnikom morajo biti povsem skladni s SRS. Pri zunanjem računovodskem poročanju se zahtevata resničnost in poštenost predstavljanja (Uvod v SRS, 2006). Resničnost in poštenost v računovodskih izkazih se zagotavljata s temeljnimi predpostavkami upoštevanja nastanka poslovnih dogodkov ter časovne neomejenosti delovanja, predpisanih v ZGD-1.

Po 5. točki uvoda v SRS (2006) **upoštevanje nastanka poslovnih dogodkov** določa, da je treba poslovne dogodke pripoznati, ko se pojavijo, in ne šele ob plačilu, ter o njih poročati v poslovnih izkazih obdobja, na katere se nanašajo. Računovodski izkazi, pripravljani na podlagi upoštevanja nastanka poslovnega dogodka, informirajo uporabnike ne zgolj o preteklih poslih, pri katerih je šlo za plačilo denarnih sredstev, temveč tudi o obvezah glede denarnih plačil v prihodnosti ter o sredstvih, za katera bo podjetje prejelo denarna sredstva v prihodnosti (okvirna navodila v UMORS 23 v Novak, str. 65). Z vidika stečaja podjetja je predvsem pomembna druga predpostavka, predpostavka **časovne neomejenosti delovanja**. Upoštevanje časovne neomejenosti delovanja pomeni, da je treba računovodske izkaze sestavljati tako, kot da bo podjetje nadaljevalo poslovanje v dogledni prihodnosti in kot da nima niti namena niti potrebe, da bi ga povsem ustavilo ali pomembno skrčilo. Zaradi te predpostavke morajo biti gospodarske kategorije ovrednotene drugače, kot bi bile, če bi podjetje opustilo poslovanje (Uvod v SRS, 2006).

Poleg upoštevanja temeljnih računovodskih predpostavk je v 5. točki uvoda v SRS (2006) podrobneje razloženo, na kaj morajo biti podjetja pozorna pri oblikovanju računovodskih usmeritev, to je pravil in postopkov, ki jih je treba upoštevati in uporabljati pri sestavljanju računovodskih izkazov in s tem tudi pri celotnem računovodenju. SRS dajejo za rešitve določenih računovodskih in bilančnih problemov več različic izpeljav strokovnih (bilančnih) rešitev, konkretno podjetje pa izbere tisto različico, ki mu po njegovi strokovni presoji najbolj ustreza (Koletnik&Koželj, 2008, str. 84-85). Kakovostne značilnosti računovodskih izkazov in s tem tudi celotnega računovodenja so predvsem razumljivost, ustreznost, zanesljivost in primerljivost. To so torej tiste lastnosti, zaradi katerih so informacije, ki jih uporabnikom ponujajo računovodski izkazi, zanje koristne (Novak, 2008, str. 65).

1.1.4 Merjenje gospodarskih kategorij delujočega podjetja

V 7. poglavju uvoda v SRS (2006) je merjenje opredeljeno kot ugotavljanje denarno izraženih velikosti, v katerih se pripoznajo gospodarske kategorije v računovodskih izkazih in razvidih. V računovodskih izkazih se za merjenje gospodarskih kategorij uporabljajo različne podlage.

1.1.4.1 Podlage za merjenje sredstev in dolgov

S sredstvi oziroma premoženjem poslovne celote mislimo stvari, pravice, denar in aktivne časovne razmejitev (odložene stroške ali odhodke in ne zaračunane prihodke). Sredstva so

izražena vrednostno; če nimajo oblike denarja, so lahko ovrednotena največ z zneskom, za katerega se domneva, da ga je še mogoče neposredno ali posredno spremeniti v denar (26. člen Kodeksa računovodskih načel). Dolgovi v 6. poglavju uvoda v SRS (2006) so opredeljeni kot sedanje obveznosti podjetja, razen lastniškega financiranja, njihova poravnava pa bo po pričakovanju zmanjšala sredstva, iz katerih pritekajo gospodarske koristi.

Trenutno veljavno ureditev v SRS, MRS kot tudi v US GAAP lahko imenujemo mešani model, saj so nekatere postavke merjene po izvorni vrednosti, nekatere po odplačni ter nekatere po pošteni vrednosti. V vsakem primeru drži temeljno pravilo, da sredstva v računovodskih izkazih ne morejo biti izkazana po vrednosti, ki je višja od gospodarskih koristi, praviloma v obliki ustrezno diskontiranih denarnih sredstev, ki jih bodo neposredno ali posredno prinesla v prihodnosti. Če obstajajo zadostni, zanesljivi in trdi dokazi, da priliva denarnih sredstev ne bo, oziroma ga ne bo v velikosti finančnih naložb, je potrebno sredstvo oslabiti (Odar, 2009a, str. 9).

Izvirna vrednost je znesek plačanih denarnih sredstev ali njihovih ustreznikov ali poštena vrednost nadomestila danega v trenutku nabave, da bi podjetje pridobilo omenjeno sredstvo. V 7. poglavju uvoda v SRS (2006) šteje kot izvirna vrednost tudi nabavna oziroma stroškovna vrednost. **Sedanja vrednost** sredstva predstavlja ocenjeno razdonoseno vrednost prihodnjih čistih prejemkov, ustvarjenih z določenim sredstvom pri običajnem delovanju, vključno s čistimi prejemki pri dokončni odtujitvi sredstva (Novak 2008, str. 151-152). Knjigovodska vrednost se, ob spreminjanju cen zaradi posebnih splošnih gospodarskih in družbenih vplivov, spreminja glede na vrednost pri pripoznanju. Povečano ali zmanjšano vrednost prihodnjih gospodarskih koristi iz sredstev se prevrednoti na pošteno vrednost. **Poštena vrednost** je znesek, za katerega je mogoče zamenjati sredstvo ali poravnati obveznost ali zamenjati obstoječi kapitalski instrument med dobro obveščena in voljnima strankama v poslu, v katerem sta medsebojno neodvisni in enakopravni. Izraza tržna vrednost in poštena vrednost, kot se običajno pojavljata v računovodskih standardih sta na splošno združljiva, če že nista v vsakem primeru točno enakovredni zasnovi. Poštena vrednost se običajno uporablja za poročanje tako o tržnih kot o netržnih vrednostih v računovodskih izkazih. Če je možno ugotoviti tržno vrednost sredstva, je ta vrednost enaka pošteni vrednosti (Zasnove, ki temeljijo na splošno prejetih načelih ocenjevanja vrednosti, člen 8.1 v MSOV 2007). **Nadomestljiva vrednost** je poštena vrednost, zmanjšana za stroške prodaje, ali vrednost pri uporabi, odvisno od tega, katera je večja. Pri zalogah se pojavi pojem **čista iztržljiva vrednost**, ki je ocenjena prodajna cena, dosežena v rednem poslovanju, zmanjšana za ocenjene stroške dokončanja in stroške v zvezi s prodajo. **Odplačna vrednost** je začetna pripoznana vrednost, zmanjšana za odplačilo glavnice, povečana ali zmanjšana za nabrano odplačilo razlike med začetnim in v plačilo zapadlim zneskom.

1.1.4.2 Merjenje gospodarskih kategorij

Amortiziranje je v MRS 36 opredeljeno kot načrtno razporejanje amortizirljivega zneska sredstva v njegovi dobi koristnosti. SRS (2006) pri tem določajo, da se po začetnem pripoznanju sredstvo, ki se obračuna po modelu izvorne vrednosti, izkazuje po njegovi izvorni vrednosti, zmanjšani za amortizacijski popravek vrednosti in nabrane izgube zaradi oslabitve (Novak, 2008,

str. 169). **Prevrednotenje** je po 8. poglavju uvoda v SRS (2006) posledica razlik med knjigovodsko vrednostjo in pošteno vrednostjo. Če podjetje uporablja model prevrednotenja, se na koncu poslovnega leta ali med njim opravi povečanje knjigovodske vrednosti na pošteno vrednost ali njena oslabitev. Pravilo oslabitve sredstev, ki je zamenjalo uporabo predpostavke previdnosti¹ določa, da je v poslovnih knjigah treba znižati njihovo vrednost, če ni verjetno, da bodo prihodnje gospodarske koristi od tega sredstva takšne, da bodo ustrezale vrednosti sredstev pri uporabi. Ta pa se meri po ocenjeni vrednosti prihodnjih denarnih tokov ali pošteni vrednosti sredstva, če je ta višja (Odar, 2009, str. 44).

1.2 Začetna stečajna bilanca stanja

V času postopka stečaja vodi podjetje poslovne knjige in sestavlja računovodske izkaze v skladu s posebnim standardom, Standardom računovodskih rešitev v stečaju ali likvidaciji (v nadaljevanju SRS 37 (2006)). Kot določeno v SRS 37 (2006) mora podjetje na dan začetka postopka popisati vsa sredstva in obveznosti do virov sredstev ter sestaviti začetno bilanco ob upoštevanju pravil vrednotenja in merjenja računovodskih postavk v skladu s tem standardom. Pri tem ZFPPIPP določa, da mora upravitelj nato, najkasneje v štirih mesecih od začetka postopka, napisati otvoritveno poročilo in ga predložiti sodišču. V otvoritvenem poročilu mora podjetje pojasniti pomembnejše razlike med bilanco stanja, sestavljeno na dan začetka postopka, in začetno bilanco v prilogi k začetni bilanci (SRS 37.3., 2006).

1.2.1 Namen začetne stečajne bilance

Ko gre družba v stečaj, predstavlja najboljšo pot odprodaja premoženja, s čimer se zagotovi največja gospodarska koristnost (Blazy, Chopard, & Fimayer, 2008, str. 254). Začetna bilanca se na dan začetka postopka sestavi z namenom zagotavljanja pregleda nad dolžnikovim premoženjem, ki se všteje v stečajno maso. Stečajna masa je tako celotno premoženje dolžnika na dan začetka stečajnega postopka.

V začetni stečajni bilanci se pripoznajo le tista sredstva, ki bodo v prihodnosti prinašala gospodarske koristi. Ob upoštevanju nedelujočega podjetja, so to sredstva, ki jih je možno prodati. Temu namenu je skladno tudi vrednotenje gospodarskih kategorij. Ob popisu sredstev se le-te ovrednotijo po tisti vrednosti, ki jo bo podjetje ob prodaji prejelo. V skladu s tem pooblaščenim ocenjevalci vrednosti gospodarske kategorije ocenijo po likvidacijski vrednosti, izpeljane iz tržnih vrednosti. V razliki med vrednostjo zaključne in začetne bilance lahko tako vidimo koliko se vrednost podjetja na osnovi bilanc razlikuje od prave vrednosti, ki bi jo dobili s prodajo podjetja. Vrednotenje gospodarskih kategorij po modelih nabavne vrednosti, na primer, velikokrat podceni vrednost podjetja, kar je sicer ugodno za upnike pri oblikovanju stečajne mase. Vrednotenje po modelu pošteni vrednosti je skladnejše z dejansko vrednostjo podjetja, vendar se dejanska stečajna masa oblikuje pod to vrednostjo zaradi spremembe vrednosti na

¹ Pred uvedbo MRS je veljala predpostavka previdnosti. Po tej predpostavki je v negotovosti treba sredstva vrednotiti po njihovi pričakovani vrednosti, ki izhaja iz pričakovanega pripoznavanja realizacije, negotovost pri obveznostih pa mora biti izkazana v zneskih, ki presegajo pričakovano vrednost realizacije (Odar, 2009, str. 44).

likvidacijsko vrednost, ki upošteva tudi omejitvene dejavnike ob prisilni prodaji. Poleg prikaza vrednosti premoženja, ki ga bo podjetje lahko unovčilo za oblikovanje stečajne mase iz katere se poplača upnike, služi začetna bilanca stanja tudi kot podlaga za računovodenje med stečajnim postopkom. Pri tem se gospodarske kategorije ne prevrednotijo zaradi okrepitve ali oslabitve, prav tako se v času postopka praviloma ne obračunava amortizacija (37.29., 37.30., SRS, 2006).

1.2.2 Zakoni, ki urejajo začetno bilanco

Začetna bilanca je bilanca stanja podjetja v stečaju in likvidaciji, sestavljena na dan začetka postopka, kakor določa ZFPPIPP. Z začetkom stečaja podjetje ne upošteva več predpostavke časovne neomejenosti poslovanja, zato se podjetje ne more opirati na splošne SRS, ampak zanjo velja poseben standard. Začetna stečajna bilanca se sestavi na podlagi pravil vrednotenja in merjenja računovodskih postavk v skladu s SRS 37 (2006), opira se na računovodske rešitve v Kodeksu računovodskih načel, in zakone, ki urejajo delovanje podjetij v stečaju ali likvidaciji. Kadar s tem standardom niso predvidene posebne računovodske rešitve za podjetja v stečaju ali likvidaciji, se smiselno uporabljajo slovenski računovodski standardi (Uvod v SRS 37, 2006). V SRS 37 (2006) je tudi določeno, da podjetje vodi poslovne knjige po predpisanem kontnem okvirju, pri tem pa so odstranjene oziroma dodane nekatere skupine kontov. 32. točka tega standarda tudi določa, da podjetje lahko samo oblikuje kontni načrt za svoje potrebe ter predpisane skupine kontov razširi na razčlenitvene (analitične) tri- in večmestne konte.

1.2.3 Temeljna pravila pri stečajnem postopku

Prenehanje pravne osebe ni povezano le s posegi v interese njenih članov, ampak neposredno vpliva tudi na interes oseb, ki so v (drugačnih) pravnih razmerjih z njo. Ta vpliv na interese oseb, ki so s pravno osebo v različnih pravnih razmerjih, do katerega pride zaradi njenega prenehanja, pa seveda terja, da se pravno normirajo pravila, katerih namen je interese teh oseb ustrezno zavarovati (Prelič, 2003, str. 5).

V postopkih zaradi insolventnosti veljajo tri temeljna pravila: načelo enakega obravnavanja upnikov, načelo zagotavljanja najboljših pogojev za poplačilo upnikov ter načelo hitrosti postopka. **Načelo enakega obravnavanja upnikov** se po 34. členu ZFPPIPP nanaša na prepoved plačil ali prevzemanja novih obveznosti razen tistih, ki so nujne za redno poslovanje. S tem se zagotavlja, da poslovodstvo ali drugi organi družbe ne opravijo nobenega dejanja, zaradi katerega bi bili upniki, ki so v razmerju do družbe v enakem položaju, neenako obravnavani. Načelo enakega obravnavanja upnikov se zagotavlja tudi s pravili o vrstnem redu plačil navadnih terjatev in razdelitvi splošne razdelitvene mase. **Načelo zagotavljanja najboljših pogojev za poplačilo upnikov** se po 47. členu ZFPPIPP zagotavlja s pripravami za prodajo stečajnega dolžnika, ki vključujejo oceno vrednosti premoženja in zbiranje informacij za presojo najugodnejših pogojev glede rokov prodaje ter velikosti kupnine. **Načelo hitrosti postopka** je v urejeno v 48.členu ZFPPIPP, ki določa, da mora sodišče svoja procesna dejanja v postopku zaradi insolventnosti izvajati v rokih, določenih z zakonom, in si z izvajanjem svojih pristojnosti nadzora nad upraviteljem prizadevati, da upravitelj vsa dejanja v postopku zaradi insolventnosti

opravi v rokih, določenih v zakonu. Dalje, sodišča in drugi državni organi morajo prednostno obravnavati zadeve, v katerih je kot stranka udeležen stečajni dolžnik ali katerih izid vpliva na potek stečajnega postopka.

Poleg treh temeljnih načel insolvenčnih postopkov veljajo za stečaj še dve temeljni načeli: načelo koncentracije ter načelo omejevanja tveganj. Po **načelu koncentracije** lahko upnik svoj zahtevke za izpolnitev obveznosti uveljavlja samo v stečajnem postopku proti temu dolžniku, in če tega ne naredi v objavljenih rokih, izgubi pravico od stečajnega dolžnika zahtevati izpolnitev te obveznosti in pravico do poplačila iz razdelitvene mase (227. člen ZFPPIPP). **Načelo omejevanja tveganj** prepoveduje prevzemanje vseh poslovnih tveganj, značilnih za poslovanje delujočega podjetja, temveč samo tista, ki so nujna za uresničitev interesa upnikov za plačilo terjatev, ki jih uveljavljajo v stečajnem postopku (228. člen ZFPPIPP).

1.2.4 Stečajna masa

Splošni SRS posvečajo pozornost zlasti gospodarski stvarnosti in ne zgolj pravni obliki, ter temu primerno izkazujejo sredstva in obveznosti. Poudarek na gospodarski stvarnosti je v skladu s temeljnim načelom zanesljivosti. Zanesljivost zahteva upoštevanje prednosti vsebine pred obliko, kar opozarja, da je treba poslovne dogodke obravnavati v skladu z njihovo vsebino in v denarni merski enoti izraženo resničnostjo, in ne zgolj glede na njihovo pravno obliko (Novak, 2008, str. 120). Pri računovodenju v stečaju pravna oblika pridobi na pomenu z namenom prikaza najboljšega približka realne vrednosti za poplačilo upnikov, stečajne mase. Za ugotavljanje stečajne mase, ki bo predmet delitve med upnike, so pomembni njihovi privilegiji (ločitvene in izločitvene pravice). Privilegiranje upnikov je pravno dejanje, s katerim posameznik pridobi pravico do dolžnikovega premoženja, ki mu omogoča ugodnejšo poplačilo. Končni rezultat privilegiranja upnikov je neenakomerno plačilo, saj privilegirani upniki zaradi položaja, ki ga pridobijo na podlagi pravnega dejanja, dosežejo poplačilo svoje celotne terjatve, ostali (neprivilegirani) pa prejmejo le plačilo sorazmernega dela (Čokelc, 1998, str. 206). Kot bomo videli na primeru podjetja Mura d.d. se v skladu s posebnim SRS 37 (2006) posledično prikaže obremenjenost s stranskimi pravicami, ločeno se pa tudi izkažejo obveznosti do navadnih, ločitvenih in izločitvenih upnikov ter obveznosti do upnikov, pobotane v času postopka. Prijavljene terjatve upnikov, ki so prerekanе, se izkažejo posebej. Na podlagi pravnih oblik se oblikuje stečajna masa, ločena na splošno in posebno stečajno maso, ki predstavlja premoženje iz katerega se unovči razdelitvena masa za poplačilo upnikov.

Stečajna masa je premoženje stečajnega dolžnika, ki se v stečajnem postopku unovči za kritje stroškov postopka in plačilo terjatev upnikov (224. člen ZFPPIPP). Po 225. členu ZFPPIPP v stečajno maso spada vse premoženje stečajnega dolžnika, razen premoženja, ki spada v posebno stečajno maso. **Posebna stečajna masa** je premoženje, ki je predmet ločitvene pravice, ali denarno dobroimetje, doseženo z unovčenjem tega premoženja. Posebna stečajna masa se oblikuje, vodi in upravlja posebej od splošne stečajne mase. **Razdelitvena masa** je unovčeni del stečajne mase, namenjen za plačilo terjatev upnikov. Pri tem predstavlja splošna razdelitvena masa unovčeno splošno maso, zmanjšano za stroške stečajnega postopka, posebna razdelitvena

masa pa unovčeno posebno maso, zmanjšano za stroške tega unovčenja (226. člen ZFPPIPP).

1.2.5 Ocenjevanje vrednosti premoženja

Po 327. členu ZFPPIPP mora upravitelj za vsako premoženje, ki sestavlja stečajno maso, dobiti oceno vrednosti tega premoženja zaradi prodaje. Ocenjevanje vrednosti je proces, v katerem pooblaščen ocenjevalec določi vrednost podjetju, premičnini ali nepremičnemu premoženju. Ocena vrednosti premoženja mora biti izdelana na podlagi tržne vrednosti in likvidacijske vrednosti v skladu s standardi ocenjevanja vrednosti, določenimi z zakonom, ki ureja revidiranje. V 1. členu Hierarhije standardov ocenjevanja vrednosti je določeno, da mora ocenjevanje vrednosti potekati na način, določen z zakonom, temeljnimi načeli ocenjevanja vrednosti, ki jih sprejema Odbor za mednarodne standarde ocenjevanja vrednosti, in standardi ocenjevanja vrednosti, ki jih sprejema Inštitut. V skladu s tem v nadaljevanju navajam načine ocenjevanja vrednosti po Mednarodnih standardih ocenjevanja vrednosti.

Na najosnovnejši ravni se vrednost ustvarja z medsebojnim odnosom štirih dejavnikov, povezanih z vsakim proizvodom, storitvijo ali blagom. To so koristnost, redkost, želja in kupna moč (Uvod v MSOV, 2007). Ocenjevalec vrednosti bo moral uporabiti enega ali več načinov ocenjevanja vrednosti, da bo ocenil ceno, ki jo nakazuje ustrezna podlaga vrednosti (člen 9.1, Zasnove, ki temeljijo na splošno sprejetih načelih ocenjevanja vrednosti, MSOV, 2007). Uporaba določenega načina, metode vrednotenja je odvisna od primera do primera, torej od namena vrednotenja, vloge ocenjevalca vrednosti, podlage vrednosti, datuma ocenjevanja vrednosti in datuma poročila, predpostavk in omejevalnih okoliščin, razpoložljivega časa za izvedbo projekta, obsega dela in drugih dejavnikov (Časar, 2009, str. 41). Vprašanje kako naj bo strukturirana sama prodaja premoženja v stečaju je še relativno neraziskano področje (Povel & Singh, 2010).

Tržna vrednost je po MSOV (2007) opredeljena kot ocenjeni znesek, za katerega naj bi si voljan kupec in voljan prodajalec zamenjala premoženje na dan ocenjevanja vrednosti v transakciji med nepovezanima in neodvisnima strankama po ustreznem trženju, pri kateri sta stranki delovali seznanjeno, previdno in brez prisile. Na tržnih primerjavah zasnovano ocenjevanje vrednosti običajno vključuje en način ali več načinov ocenjevanja vrednosti z uporabo **načela nadomestitve** skupaj s podatki, dobljenimi na trgu. Način tržnih primerjav vključuje **nabavno-vrednostni način**, ki upošteva možnost, da je kot nadomestek za nakup danega premoženja možno kupiti moderno enakovredno sredstvo, ki bo zagotavljalo enako koristnost. Pri tem sredstvo, ki je predmet ocenjevanja, zaradi starosti ali zastarelosti pogosto ne bo upravičilo nabavne vrednosti modernega enakovrednega sredstva. **Način primerljivih prodaj** upošteva prodajo podobnega ali nadomestnega premoženja in ustrezne podatke o trgu ter s procesi primerjanja ugotavlja oceno vrednosti. **Način kapitalizacije donosa** pa upošteva podatke o prihodkih in odhodkih, povezanih s premoženjem, ki se ocenjuje, in oceni vrednost s postopkom kapitalizacije. Pri tem splošno načelo nadomestitve zahteva, da tok prihodkov, ki daje najvišje donose ob dani ravni tveganja, vodi do najverjetnejše vrednosti (Splošne zasnove in načela ocenjevanja vrednosti, MSOV, 2007).

Poleg vrednosti, ki temelji na hipotetični menjavi med dvema značilno motiviranima udeležencema, lahko za ocenjevanje vrednosti uporabimo tudi načela merjenja, ki upoštevajo alternativno ekonomsko uporabo ali funkcijo sredstva, vrednost, ki jo pripišemo nenavadni ali neobičajni motiviranosti strank v transakciji, ali vrednost, ki jo določata zakon ali pogodba (4.2, Uvod v MSOV 1,2 in 3, 2007). Primer metode, ki ne temelji na tržni vrednosti je **zmanjšana nadomestitvena vrednost**. Če ni na voljo na trgu zasnovanih dokazov poštene vrednosti zaradi specialne narave postavke naprav in opreme, lahko subjekt oceni pošteno vrednost z uporabo zmanjšane nadomestitvene vrednosti ali z načini stroškov obnove ali storitvenih enot (MSOV 2007, str. 103). Za vrednotenje v stečaju je pomembna **likvidacijska vrednost**, ki opisuje situacijo, kjer ponujamo skupino sredstev, ki deluje povezano v podjetju, ločeno v prodajo, običajno po zaprtju podjetja. Novi mednarodni standardi ocenjevanja vrednosti določajo, da je potrebno ločiti likvidacijsko vrednost od **vrednosti pri prisilni prodaji**. Cena, ki bi jo dosegli pri prisilni prodaji, bo odvisna od narave pritiska na prodajalca, ali razlogov zakaj ni bilo mogoče ustrezno trženje (MSOV 2, 2007). Ponavadi je postopek določanja vrednosti pri prisilni prodaji tak, da cenilec za posamezno napravo najprej določi tržno vrednost, od te vrednosti se nato odštejejo neposredni stroški prenovljene prodaje in zmanjšanje vrednosti za verjetnost prodaje. Pri tem naraščajo stroški prodaje, obratnosorazmerno z verjetnostjo prodaje (priloga 3, Otvoritveno poročilo Mura d.d.)

2 ANALIZA RAZLIK NA STRANI SREDSTEV STEČAJNIH BILANC PODJETJA MURA D.D.

Kot posledica spremembe predpostavk, spremembe namena bilance in drugačnega vrednotenja gospodarskih kategorij prihaja do razlik med zaključno poslovno in začetno stečajno bilanco stanja. Pomembnejše kvantitativne razlike med vrednostjo sredstev obravnavanih bilanc podjetja Mura d.d.- v stečaju prikazujem v Tabeli 1.

Tabela 1: Pomembnejše razlike med zaključno poslovno in začetno stečajno bilanco na strani sredstev (v €)

Postavka	Zaključna poslovna bilanca	Začetna stečajna bilanca	Razlika
SREDSTVA	44.982.668,00	64.861.094,01	19.878.426,01
Neopredmetena osnovna sredstva	25.550,00	4.582.556,00	4.557.006,00
Opredmetena osnovna sredstva	32.903.551,00	38.435.174,00	5.531.623,00
Zaloge	377.341,00	104.160,00	-273.181,00
Terjatve (KR+ DR)	612.355,00	3.202.627,13	2.590.27,13
Finančne naložbe (KR+ DR)	6.887.138,00	6.330.352,04	556.785,96

Vir: Zaključna poslovna in začetna stečajna bilanca stanja podjetja Mura d.d.

V nadaljevanju bom skušala razložiti razlike med obravnavanima bilancama stanja Mure d.d.- v stečaju nanašujoč se na zakone, ki urejajo izdelavo le-teh, podatke, ki so mi na voljo, in ob

upoštevanju kakovostne značilnosti primerljivosti pri določanju metode vrednotenja gospodarskih kategorij v zaključni poslovni bilanci stanja. Bilančni podatki obravnavani v nadaljevanju so razvidni v Prilogi 1 in Prilogi 2.

2.1 Neopredmetena sredstva

Neopredmetena sredstva predstavljajo naložbe v pridobljene dolgoročne pravice do industrijske lastnine, kot so koncesije, patenti, licence, blagovne znamke in podobne pravice, ki ustvarjajo prihodnje gospodarske koristi. Neopredmetena sredstva so tista neopredmetena sredstva, ki soustvarjajo poslovne zmogljivosti in niso zgolj postavke dolgoročnih časovnih razmejitenih stroškov (Hieng, Koželj, Odar, & Zupančič, 2008, str. 38).

2.1.1 Delujoče podjetje

Neopredmetena sredstva se priznajo le, če jih je mogoče prodati (SRS 2, 2006). Dalje, v podjetju ustvarjene blagovne znamke, kolofoni, naslovi publikacij, sezname odjemalcev in vsebinsko podobne postavke se v bilanci stanja podjetja ne pripoznajo. Vedno se pripoznajo kot strošek oziroma odhodek glede pripoznanja in začetne izmere neopredmetenega sredstva (Hieng et al., 2008, str. 38). Podjetje Mura d.d. je tako imelo na dan pred začetkom stečajnega postopka za 25.550 € izkazane vrednosti drugih neopredmetenih sredstev. Neopredmetena sredstva v skladu s SRS (2006) skupina vrednoti po nabavni vrednosti, ki zajema nakupno ceno, nakupne dajatve in stroške njihove usposobitve za nameravano uporabo. Vodi jih po modelu nabavne vrednosti, kjer se sredstvo s končno dobo koristnosti posredno zmanjšuje prek popravka vrednosti z amortiziranjem.

2.1.2 Nedelujoče podjetje

Splošni SRS (2006) določajo, da se pripoznanje neopredmetenega sredstva odpravi ter izbriše iz knjigovodskega razvida in iz bilance stanja ob odtujitvi ali kadar se od njegove uporabe in kasnejše odtujitve ne pričakujejo nikakršne gospodarske koristi. SRS 37 (2006) določa, da se naložbe v koncesije, patente, licence, blagovne znamke in podobne pravice izkažejo le, če jih je mogoče prodati. Možnost prodaje je, kot sem že omenila, bistveno sodilo pripoznanja sredstva v začetni bilanci v skladu s ciljem oblikovanja stečajne mase za poplačilo upnikov preko prodaje celotnega dolžnikovega premoženja. V skladu z nezmožnostjo prodaje se v začetni bilanci prav tako ne izkažejo dolgoročne aktivne časovne razmejitve, ki obsegajo dolgoročno razmejene stroške razvijanja, naložbe v dobro ime in druge dolgoročno razmejene postavke. Pri tem se neopredmetena sredstva v začetni bilanci ovrednotijo po ocenjeni likvidacijski vrednosti.

Mura d.d. v stečaju je v začetni bilanci izkazala vrednost lastnih blagovnih znamk v tržni vrednosti 4.582.556,00 €. Kot že omenjeno, postavka neopredmetenih sredstev v začetni bilanci zajema le tisto, kar je možno prodati, zato se sredstva izkazana v zaključni poslovni bilanci ne izkažejo. Ta sprememba predstavlja eno večjih razlik med zaključno poslovno in začetno stečajno bilanco. V skladu s predpostavko gospodarskih koristi so se namreč pripoznale lastne

blagovne znamke, ki so povečale vrednost neopredmetenih sredstev kar za 4.557.006,00 €.

2.1.3 Neopredmetena osnovna sredstva, obremenjena s stranskimi pravicami

Podjetje Mura d.d. ima v začetni bilanci izkazano vrednost blagovnih znamk, obremenjenih s stranskimi pravicami. Kot že omenjeno, je to posledica dejstva, da pravna oblika pridobi na pomenu zaradi oblikovanja stečajne mase. S terjatvijo preidejo na prevzemnika stranske pravice, kot so pravica do prednostnega poplačila, hipoteka, zastava, pravica iz pogodbe s porokom, ter do pogodbene kazni (418. člen Obligacijskega zakonika Ur.l. RS, št.97/2007-UPB1). V začetni bilanci stanja je od skupne vrednosti 4.582.556,00 €, za 2.797.921,00 € blagovnih znamk obremenjenih s stranskimi pravicami. Kot je razvidno iz rednega poročila stečajnega upravitelja z dne 31.3. so stranske pravice na blagovnih znamkah posledica zavarovanja kreditov pri NLB.

2.2 Opredmetena osnovna sredstva

Opredmeteno osnovno sredstvo je po SRS (2006) opredeljeno kot sredstvo v lasti ali finančnem najemu, ki se uporablja pri ustvarjanju proizvodov ali opravljanju storitev oziroma dajanju v najem ali za pisarniške namene ter se bo po pričakovanjih uporabljalo v več kot enem obračunskem obdobju. Opredmetena osnovna sredstva so praviloma velik del sredstev podjetja, zato pravilnost razvrščanja, začetnega pripoznavanja in vrednotenja pomembno vpliva na realnost izkazovanja premoženja v bilanci stanja in na poslovni izid (Hieng et al., 2008, str. 42). V začetni bilanci stanja Mure d.d.-v stečaju predstavljajo opredmetena sredstva več kot polovico vsega premoženja, zato je njihovo vrednotenje ključno pri oblikovanju stečajne mase.

V nadaljevanju bom predstavila metode vrednotenja opredmetenih osnovnih sredstev pri delujočem in pri nedelujočem podjetju, nato pa razložila nastale razlike razčlenjeno po postavkah. Z namenom večje preglednosti naj razložim, da se razčlenjenost postavk med bilanco stanja na dan pred začetkom postopka ter začetno bilanco stanja razlikuje, zato bom pri analiziranju razlik najprej razložila razlike v razčlenjenosti in nato razlike v vrednotenju.

2.2.1 Delujoče podjetje

Knjigovodska vrednost osnovnih sredstev, po kateri se osnovna sredstva razvidujejo v bilanci stanja, ne sme presegati njihove nadomestljive vrednosti. V SRS se po vzoru MSRP lahko za obračunavanje osnovnih sredstev uporablja bodisi model izvirne vrednosti bodisi model prevrednotenja. Kadar se osnovno sredstvo obračunava na podlagi izvirne vrednosti, je njegova knjigovodska vrednost enaka izvorni vrednosti, zmanjšani za amortizacijski popravek vrednosti in nabrano izgubo zaradi oslabitve (Novak, 2008, str. 192). Izbrano usmeritev mora podjetje uporabljati za celotno skupino opredmetenih osnovnih sredstev (24. člen SRS 1, 2006). Stroški, ki nastanejo v zvezi z opredmetenim osnovnim sredstvom, povečujejo njegovo dotedanjo nabavno vrednost, če povečujejo njegove prihodnje koristi v primerjavi s prvotno ocenjenimi. Pri tem mora organizacija paziti, da tako povečana prvotna nabavna vrednost opredmetenega osnovnega sredstva ne preseže ocenjene čiste izdržljive vrednosti (Turk et al., 2004, str. 113).

Skupina je po modelu nabavne vrednosti ugotavljala vrednost opredmetenih sredstev preko oslabitev nabavnih vrednosti. Opredmetena sredstva podjetja Mura d.d. so v zaključni poslovni bilanci znašala 32.903.551 €.

2.2.2 Nedelujoče podjetje

V začetni bilanci se opredmetena osnovna sredstva ovrednotijo po ocenjeni likvidacijski vrednosti, pri čemer se posebej izkažejo opredmetena osnovna sredstva pridobljena s stranskimi pravicami, ter posebej tista, ki so pridobljena s finančnim najemom. V začetni bilanci stanja podjetja Mura d.d. v stečaju znašajo opredmetena osnovna sredstva skupno 38.435.174,00 €.

2.2.3 Razlike po postavkah

2.2.3.1 Zgradbe z zemljišči

V zaključni poslovni bilanci stanja so izkazana posebej zemljišča in posebej zgradbe. Po predpostavki nedelujočega podjetja pa v začetni bilanci v postavko zgradbe in zemljišča štejemo tudi naložbene nepremičnine, ki ob stečaju izgubijo svoj glavni namen in so zato v začetni bilanci pripoznane kot opredmetena osnovna sredstva. Skupna vrednost zemljišč in zgradb ter naložbenih nepremičnin v bilanci na dan pred začetkom postopka tako znaša 29.562.299, od tega zemljišča 6.331.641, zgradbe 22.813.413€, ter naložbene nepremičnine 4.174.220,00 €. V začetni bilanci stanja imamo pod podpostavko zgradbe z zemljišči navedene zgradbe s pripadajočim zemljiščem razčlenjene glede na namen uporabe. Tako se ta postavka v vrednosti 35.377.511,00 € deli na poslovne objekte v vrednosti 32.288.000,00 €, apartmane v vrednosti 700.568,00 €, ter stanovanja v vrednosti 2.388.943,00 €.

a) Vrednotenje zgradb in zemljišč

V otvoritvenem poročilu je vsaka zgradba in nepremičnina ovrednotena po tržni in likvidacijski vrednosti. Z namenom pravega prikaza vrednosti premoženja je pri stečaju pomembna vrednost prisilne prodaje, katera ustreza likvidacijski vrednosti zgradb in zemljišč. Likvidacijska vrednost le-teh je v konkretnem primeru izračunana kot tržna vrednost pomnožena z 0,95.

Podjetje je pri svojem rednem poslovanju nepremičnine v duhu SRS 1.24 (2006) vrednotilo kot ostala opredmetena sredstva, po izbranem modelu nabavne vrednosti. Pri tem se zemljišča ne amortizirajo. Primerjava bilanc nam na tem primeru razločno prikaže pomen vrednotenja po modelu prevrednotenja, kjer se vrednost sredstev izkazuje po tržni vrednosti. Kot že omenjeno, je likvidacijska vrednost tržna vrednost zmanjšana za omejitve pri prisilni prodaji. Kljub temu zmanjšanju je le-ta večja kot pri modelu nabavne vrednosti, po katerem je Mura pri rednem delovanju izkazovala sredstva. Nižja izkazana vrednost sredstev bilance delujočega podjetja je ugodna z vidika upnikov, saj večja stopnja zadolženosti hitreje privede do odločitve za stečaj podjetja in imajo tako upniki večjo možnost za polno poplačilo terjatev. Po drugi strani se nam ob tako znatnih razlikah pojavi vprašanje poštene predstavitve vrednosti podjetja.

b) Vrednotenje naložbenih nepremičnin

Po SRS 6 (2006) se za naložbene nepremičnine uporabljajo enaka načela iz kodeksa računovodskih načel kot za vsa opredmetena sredstva. Bistvena razlika naložbenih nepremičnin od drugih opredmetenih sredstev je v namenu posedovanja. Po SRS 6 (2006) so naložbene nepremičnine posedovane, da bi prinašale najemnino in/ali povečevala vrednost dolgoročne naložbe. Za odločitev ali se nepremičnina razvrsti kot naložbena nepremičnina, je potrebna presoja glede na napotke MRS 40, ki ureja naložbene nepremičnine. Za zgradbe in zemljišča je dana možnost izbire med izkazovanjem po pošteni vrednosti ali po nabavni vrednosti. Podjetje, ki izbere (zgodovinski) model nabavne vrednosti, mora ne glede na to razkriti pošteno vrednost² naložbene nepremičnine (SRS 6.21, 2006). V primeru podjetja Mura d.d. so naložbene nepremičnine zajemale za 4.174.220,00 € nepremičnin ovrednotenih po nabavni vrednosti. Kot že omenjeno, naložbena nepremičnina ob trenutku začetka stečajnega postopka izgubi svojo osnovno funkcijo prinašanja najemnini oziroma povečevanja vrednosti dolgoročne naložbe. Ker je časovni horizont podjetja v stečaju omejen, je njen nov namen zagotoviti poplačilo upnikov preko njene prodaje, in s tem se naložbene nepremičnine izkazujejo med osnovnimi opredmetenimi sredstvi, ocenjene po likvidacijski vrednosti.

2.2.3.2 Zgradbe in zemljišča obremenjena s stranskimi pravicami

V skladu s SRS 37 (2006) se opredmetena osnovna sredstva, obremenjena s stranskimi pravicami, izkažejo posebej. V konkretnem primeru znaša vrednost le-teh 32.288.000,00 €, stranske pravice pa predstavljajo hipoteke zastavljene na vseh poslovnih objektih Mure d.d. (letno poročilo Mure 2008). To je ena ključnih podrobnosti, ki nam pokaže, kaj se je v preteklosti dogajalo z Muro. Bančne hipoteke dovolj zgovorno povedo, kje je bil razlog za Murin konec (Votek, 2010).

2.2.3.3 Oprema

V začetni bilanci stanja podpostavka oprema s skupno vrednostjo 3.057.663,00 € zajema proizvajalno in drugo opremo v vrednosti 2.918.520,00 €, vozila v vrednosti 50.800,00 €, ter umetniška dela v vrednosti 88.343,00 €. V bilanci stanja na dan pred začetkom stečajnega postopka najdemo zgornjo opremo v podpostavki proizvajalne naprave in stroji, ki znaša 2.718.182,00 €, ter v podpostavki druge naprave in oprema, drobni inventar in druga opredmetena osnovna sredstva v skupni vrednosti 1.040.290,00 €. Skupna vrednost opreme znaša tako, v bilanci stanja še delujočega podjetja, 3.758.472,00 €.

a) Vrednotenje proizvajalne in druge opreme

V bilanci stanja na dan pred začetkom stečajnega postopka je izkazana neodpisana vrednost

² Mnenja o vrednotenju nepremičnin po pošteni vrednosti še niso poenotena, zaradi mnenj o premalo razvitih trgih za nepremičnine in nezmožnosti oblikovanja popolnoma natančne opredelitve naložbenih nepremičnin (MRS 16).

proizvajalne in druge opreme. Opredmetena sredstva se lahko vključijo v bilanco stanja podjetja po nabavni vrednosti, zmanjšani za amortizacijo in oslabitev, ali po pošteni vrednosti na dan prevrednotenja, zmanjšani za amortizacijo in oslabitev (SRS 1, 2006). V začetni bilanci se izkaže likvidacijska vrednost teh sredstev. Pri določanju likvidacijske vrednosti je po MSOV pomemben način, kako se sredstva dajo v prodajo. Ker v konkretnem primeru govorimo vrednosti v prisilni prodaji, gre, kot navedeno v otvoritvenem poročilu, pri tej situaciji za prodaje skupine sredstev, ki deluje povezano v podjetju, ločeno v prodajo. V otvoritvenem poročilu so navedene tudi tržne vrednosti, za primer voljnega kupca in prodajalca po ustreznem trženju, iz katere likvidacijske vrednosti zaradi narave opreme niso enoznačno izračunane, kot to lahko vidimo pri zgradbah in zemljiščih. Po MSOV te vrednosti tudi ne upoštevajo stroškov, potrebnih za usposobitev sredstev za proizvodnjo, ker tok prihodkov, povezanih s sredstvi, ne podpira teh stroškov. Poleg tega lahko nastanejo razlike v vrednostih v času, v katerem pride do prodaje, in pri lokaciji.

b) umetniška dela in vozila

Vrednost umetniških del in vozil, je v začetni bilanci prav tako ocenjena glede na likvidacijsko vrednost. V bilanci stanja delujočega podjetja, pa z razliko od drugih opredmetenih sredstev, umetniška dela, kakor velja tudi za zemljišča, ne amortiziramo.

2.3 Finančne naložbe

V Slovenskih računovodskih standardih so finančne naložbe opredeljene kot sestavni del finančnih inštrumentov podjetja in finančna sredstva, ki jih ima podjetje naložbenik, da bi z donosi, ki izhajajo iz njih, povečevalo svoje finančne prihodke.

2.3.1 Delujoče podjetje

Po SRS 3 (2006) se finančne naložbe v zaključni poslovni bilanci stanja izkazujejo kot kratkoročne in dolgoročne naložbe. Dolgoročne finančne naložbe so tiste, ki jih namerava imeti podjetje naložbenik v posesti v obdobju, daljšem od leta dni, in ne v posesti za trgovanje. Oboje, kratkoročne in dolgoročne finančne naložbe, se v bilanci stanja Mure d.d. razdelijo na naložbe, ki niso posojila, ter posojila. V bilanci stanja na dan pred začetkom stečajnega postopka znašajo dolgoročne finančne naložbe skupno 4.174.220€. Največjo vrednost, 3.911.295,00 €, ima podpostavka delnice in deleži v družbah v skupini, delnice in deleži imajo vrednost 508.052,00 €, druga dolgoročna posojila pa 8.125 €. Kratkoročne finančne naložbe imajo skupno vrednost 2.459.666€, med katerimi ima največjo vrednost, 2.456.954,00 €, podpostavka kratkoročna posojila družbam v skupini, izkazana so pa tudi druga kratkoročna posojila v vrednosti 2.712 €.

Pripoznano finančno sredstvo mora biti ob začetnem pripoznanju izmerjeno po pošteni vrednosti. Če družba pridobi dolgoročno finančno naložbo, ki je ne bo razvrstila med finančna sredstva, izmerjena po pošteni vrednosti prek poslovnega izida, je treba začetni pripoznani vrednosti prišteti stroške posla, ki izhajajo neposredno iz nakupa finančne naložbe (Hieng et al., 2008, str. 61). Tudi po začetnem pripoznanju je treba izkazovati finančne naložbe po pošteni vrednosti,

razen v primerih določenih v SRS 3 (2006).

Glede na navedene omejitve izkazovanja finančnih naložb po pošteni vrednosti, je skupina Mura d.d. finančne naložbe izkazovala po modelu nabavne vrednosti, ki je dovoljena za merjenje finančnih naložb, za katere ni objavljena cena na delujočem trgu in katerih vrednosti ni mogoče zanesljivo izmeriti. Tako merjene so finančne naložbe izkazane tudi v bilanci stanja na dan pred začetkom stečajnega postopka.

2.3.2 Nedelujoče podjetje

Slovenski računovodski standard 37 (2006) določa, da se v začetni bilanci dolgoročne finančne naložbe izkažejo kot kratkoročne finančne naložbe. Pri tem se finančne naložbe v kapital drugih podjetij ovrednotijo po tržni oziroma čisti iztržljivi vrednosti, v plačilo nezapadle finančne naložbe, ki se ne obrestujejo, se ovrednotijo po diskontirani vrednosti na dan začetka postopka, finančne naložbe v odkupljene lastne delnice se ne izkažejo, saj bi to predstavljalo obveznost podjetja do samega sebe, terjatve za nevplačani vpisani kapital pa se izkažejo po pogodbeni vrednosti.

Ker se zaradi časovne omejitve delovanja finančne naložbe ne delijo več na dolgoročne in kratkoročne, so v začetni bilanci vse finančne naložbe združene v kratkoročne in razdeljene v podpostavkah glede na naravo finančnih naložb. V začetni bilanci stanja so izkazani za prodajo kupljeni delnice in deleži v vrednosti 3.918.260,59 €, dana posojila v vrednosti 1.904.915,15 €, ter drugi vrednostni papirji v vrednosti 507.176,30 €. Drugi vrednostni papirji zavzemajo delnice pri Zavarovalnici Maribor, ki so zastavljeni za kredite pri NLB, zato so v začetni bilanci stanja pod točko izkazani kot vrednostni papirji, obremenjeni s stranskimi pravicami. Zanimivo je, da so v začetni bilanci, kakor piše v otvoritvenem poročilu, izkazane knjigovodske vrednosti, saj v času izdelave otvoritvenega poročila, cenitve še niso bile končane. Iz same metode vrednotenja finančnih naložb podjetja Mura d.d. po modelu nabavne vrednosti ter dejstva, da jih večina predstavlja delnice in deleže v družbah v skupini, sklepam, da bi bile razlike v primerjavi med nabavno vrednostjo in čisto iztržljivo vrednostjo, znatne.

2.4 Poslovne terjatve

V SRS 5 (2006), ki ureja terjatve, so terjatve opredeljene kot na premoženjskopравnih in drugih razmerjih zasnovane pravice zahtevati od določene osebe plačilo dolga, dobavo kakih stvari ali opravitev kake storitve. Poslovne terjatve zavzemajo terjatve v zvezi s prodanimi proizvodi, trgovskim blagom in opravljenimi storitvami, pa tudi v zvezi s prodanimi in v finančni najem danimi opredmetenimi osnovnimi sredstvi (Hieng, 2008, str. 72).

2.4.1 Delujoče podjetje

Terjatve se glede na zapadlost v plačilo razčlenjujejo na dolgoročne in kratkoročne. Terjatve za dane predujme se v bilanci stanja izkazujejo ne med terjatvami, temveč v zvezi s stvarmi, na

katere se nanašajo. Tako se dani predujmi za opredmetena osnovna sredstva izkazujejo med opredmetenimi osnovnimi sredstvi, dani predujmi za zaloge pa kot sestavni del zalog. Po SRS 5 (2006) se terjatve vseh vrst ob začetnem pripoznanju izkazujejo v zneskih, ki izhajajo iz ustreznih listin, ob predpostavki, da bodo poplačane. Kot je razloženo v letnem poročilu Mure d.d., kasneje odobreni popusti zmanjšujejo prvotno izkazane terjatve, izvedeni so tudi popravki vrednosti za vse obračunane in neplačane obresti kupcem.

V bilanci stanja še delujočega podjetja so tako dolgoročne kot kratkoročne terjatve v duhu člena SRS 5.8 (2006), razčlenjene na terjatve do družb v skupini, terjatve do kupcev ter terjatve do drugih. Dolgoročne in kratkoročne terjatve skupaj znašajo 613.355€. Od tega je 325.262€ terjatev do družb v skupini, 196.227 terjatev do kupcev ter 90.866 terjatev do drugih.

2.4.2. Nedelujoče podjetje

Po istem načelu, načelu časovne omejenosti delovanja, kot velja za finančne naložbe, tudi za poslovne terjatve SRS 37 (2006) določa, da se dolgoročne terjatve iz poslovanja in financiranja izkažejo kot kratkoročne terjatve iz poslovanja in financiranja. V začetni bilanci stanja so to terjatve, nastale do začetka postopka, v skupni vrednosti 3.202.627,13 €. Terjatve so ovrednotene po pogodbeni ali čisti iztržljivi vrednosti. Med terjatve, nastale do začetka postopka, spadajo terjatve do kupcev, druge terjatve, ter terjatve, ki bodo v postopku pobotane. Pri primerjavi bilanc stanja je tudi razvidno, da se dani predujmi, ki se v zaključni poslovni bilanci izkazujejo v zvezi s stvarmi, na katere se nanašajo, v začetni bilanci stanja izkažejo v podpostavki druge terjatve z namenom prikaza narave terjatev. Združitev postavke kratkoročnih in dolgoročnih terjatev ter izkazovanje danih predujmov pod postavko poslovnih terjatev tako predstavljajo razlike z vidika same členitve in pripoznanja po postavkah. Ključno razliko v sami vrednosti pa pri poslovnih terjatvah predstavljajo terjatve, ki bodo v postopku pobotane.

a) terjatve, ki bodo v postopku pobotane

SRS 37 (2006) določa, da se terjatve, pobotane v času postopka, izkažejo posebej. Terjatvi z začetkom stečajnega postopka veljata za pobotani, če hkrati obstajata terjatev posameznega upnika do stečajnega dolžnika in nasprotna terjatev stečajnega dolžnika do tega upnika. Pobot terjatev se uporablja tudi za nedenarne terjatve in terjatve, ki ob začetku stečajnega postopka še niso zapadle (261. člen ZFPPIPP). Protivrednost terjatvam, ki bodo v postopku pobotane, predstavljajo obveznosti, ki bodo v času postopka pobotane. Vrednost obojih je 2.654.900,41 €. Ta vrednost občutno večja vrednost poslovnih terjatev v začetni bilanci v primerjavi s tisto v zaključni poslovni, vendar zaradi protipostavke na strani obveznosti ne vpliva na velikost stečajne mase za poplačilo upnikom.

2.5 Zaloge

Zanimiva postavka so zaloge, ki je bila v preteklosti ena ključnih računovodskih postavk, ki je izkazovala moč Mure (Votek, 2010). Kot bomo videli se je vrednost te postavke za več kot trikrat

zmanjšala.

2.5.1 Delujoče podjetje

Iz letnega poročila Mure d.d. za leto 2008 razberemo, da skupina vrednoti in porablja zaloge materiala po povprečnih drsečih nabavnih cenah. Nedokončana proizvodnja in gotovi izdelki se vrednotijo s proizvodjalnimi stroški, ki vsebujejo neposredne dejanske stroške materiala, dela in amortizacije in proizvodnih storitev. Zaloge gotovih izdelkov so ovrednotene v osnovi z načrtovanimi proizvodjalnimi stroški, z odmiki za odstopanja dejanskih od načrtovanih pa so v računovodskih izkazih vključene z dejanskimi proizvodnimi stroški. Trgovsko blago v skladišču je vrednoteno z nabavnimi cenami, v prodajalnah pa po prodajnih cenah z vračunanim davkom na dodano vrednost in maržo. V računovodskih izkazih izkazujejo zaloge po nabavni ceni, s popravkom za vračunano razliko v ceni in davkom na dodano vrednost. Po teh metodah vrednotenja zalog imajo v bilanci stanja na dan pred začetkom stečajnega postopka zaloge skupno vrednost 377.341,00 €. Postavka zalog vključuje material, nedokončano proizvodnjo, proizvode in trgovsko blago.

2.5.2 Nedelujoče podjetje

SRS 37 (2006) določa, da se zaloge surovin in materiala, drobnega inventarja in embalaže, nedokončane proizvodnje, gotovih proizvodov in trgovskega blaga v začetni bilanci ovrednoti po čisti iztržljivi vrednosti, razen tistih, ki jih bo podjetje uporabilo pri morebitnem nadaljevanju proizvodnje. V podjetju Mura d.d. so vse zaloge ovrednotene po čisti iztržljivi vrednosti, saj je podjetje zaključilo s proizvodnjo. V stečajni masi je tako material, proizvodi in trgovsko blago v skupni vrednosti 104.160,00 €. Kot je opisano v otvoritvenem poročilu, je kar trikratno zmanjšanje vrednosti zalog posledica spremembe vrednosti na likvidacijsko vrednost, izpeljano iz tržne vrednosti. Iz priloge številka 6 v otvoritvenem poročilu povzemam glavne predpostavke cenitve zalog. Podlage za določitev tržne vrednosti so v konkretnem primeru nabavnovrednostni pristop ter pristop primerljivih prodaj.

Iz otvoritvenega poročila je razvidno, da po nabavnovrednostnem pristopu v konkretnem primeru ocenjujemo vrednost zalog na temelju nadomestitvenih ali reprodukcijskih stroškov za nakup ekvivalentnih zalog repromateriala, oziroma nakup repromateriala in proizvodnjo enakovrednih izdelkov ob predpostavki, da je vrednost zalog materiala ustrezno zmanjšana za fizično poslabšanje (dotrajanost zaradi starosti, izpostavljenost vremenskim vplivom, pomanjkljivo skladiščenje, itd.) ter tehnološko zastaranje sestavljeno iz funkcionalnega kapitalnega zastaranja (zastarel design in nesodobni ali zastareli postopki) in funkcionalnega operativnega zastaranja (preveliki proizvodni stroški, itd.) in gospodarsko zastaranje, na katerega vpliva makroekonomska okolje in razmere v panogi. V otvoritvenem poročilu je za primer zalog prav tako razloženo, da se pri določanju likvidacijske vrednosti po običajnemu postopku najprej odštejejo stroški prodaje ter vrednost verjetnosti prodaje, v ozir pa se vzame še dejstvo ali je na razpolago dovolj časa, ali se bodo zaloge prodajale zaradi prisilne poravnave v kratkem času, ter ali se bodo zaloge prodale v enem kosu.

2.6 Denarna sredstva

Denar je zakonsko plačilno sredstvo, ki je posrednik pri menjavi poslovnih učinkov v razmerah blagovnega gospodarstva, trga in delitve dela. Denar so gotovina, knjižni denar in denar na poti (SRS 7, 2006). V začetni bilanci stanja se gotovina v blagajnah ter dobroimetja na računih v bankah in drugih finančnih institucijah v začetni bilanci izkažejo kot denarna sredstva. V bilanci stanja na dan pred začetkom stečajnega postopka so denarna sredstva znašala 2.513€. V začetni bilanci stanja pa so znašala denarna sredstva 1.577,63 €, od katerih je bilo 1.414,58 € gotovine v banki in prejetih čekov, 163,05 € pa denarnih sredstev v banki. Enodnevno zmanjšanje denarnih sredstev bi lahko razložili po 246.členu ZFPPIPP, ki določa, da z začetkom stečajnega postopka nehalo veljati nalogi za izvedbo pravnega posla ali drugega pravnega dejanja za račun dolžnika, ki jih je dolжник izdal pred začetkom stečajnega postopka, razen v določenih primerih. Glede na to, da je bil transakcijski račun Mure d.d. obremenjen, pride v poštev 3. odstavek tega člena, ko transakcija na račun dolžnika nastane v primeru, če je izvajalec plačilnega prometa, ki vodi ta transakcijski račun, obvestilo upravitelja o začetku stečajnega postopka prejel, ko naloga po 64. in 65. členu Zakona o plačilnem prometu (v nadaljevanju ZplaP) ni več mogoče preklicati. Po ZplaP bi bil primer naloga, ki ga ni mogoče več preklicati, primer ko je izvršena hkratna transakcija med imetniki transakcijskega računa pri istem izvajalcu plačilnega prometa, kjer se plačilo izvrši isti dan, kot je bilo prejet.

2.7 Zabilančna sredstva

Zabilančna sredstva predstavljajo protipostavko zabilančnim obveznostim. V skladu z ZGD-1 mora podjetje v bilanci stanja izkazati tudi zabilančna sredstva in zabilančne obveznosti. Med slednje spadajo obveznosti iz naslova poročila in drugih jamstev, ki niso izkazana kot obveznosti v bilanci stanja. Te pogojne obveznosti je treba razčleniti po vrstah jamstev z navedbo morebitnih stvarnih jamstev (Holmes, Sugden, & Gee, 2005, str. 193). V bilanci stanja na dan pred začetkom stečajnega postopka so znašala zabilančna sredstva 27.019.539,00 €. V začetni bilanci stanja zabilančna sredstva niso izkazana, saj so potencialne obveznosti iz tega naslova izkazane pod sredstvi obremenjenimi s stranskimi pravicami, SRS 37 (2006) dopušča možnost njihovega izkazovanja pri računovodenju v času postopka.

2.8 Izguba

SRS 37 (2006) določa, da se pozitivna razlika med sredstvi in obveznostmi do njihovih virov v začetni bilanci izkaže kot obveznost do lastnikov, negativna razlika pa kot izguba med sredstvi začetne bilance. Podjetje Mura d.d. je med sredstvi izkazalo izgubo v vrednosti 12.204.647,21 €. Od tega je znašala začetna stečajna izguba, ki se izračuna kot razlika med sredstvi in obveznostmi začetne bilance, 8.132.297,21 €, preostanek v vrednosti 4.072.350,00 € pa predstavlja obveznosti za stroške postopka, ki zajema obveznosti za stroške nagrad stečajnemu upravitelju ter obveznosti za druge stroške postopka. Kot bomo videli v nadaljevanju, je po 104. členu ZFPPIPP stečajni upravitelj poplačan še pred razdelitvijo stečajne mase, zato morajo biti

stroški, povezani s tem, izkazani pod postavko, ki znižuje stečajno maso še pred določitvijo končnega zneska za poplačilo terjatev. S tem se tudi zagotavlja, da so stroški nagrad stečajnemu upravitelju ter drugi stroški postopka poplačani, saj stečajna masa ne nujno omogoča dovolj sredstev za poplačilo vseh upnikov.

3 ANALIZA RAZLIK NA STRANI OBVEZNOSTI STEČAJNIH BILANC MURE D.D.

Začetna bilanca stanja se od zaključne poslovne bilance stanja bistveno razlikuje na strani obveznosti. V začetni bilanci tako nimamo več ene najpomembnejših postavk bilance stanja, kapitala. V skladu s ciljem poplačila upnikov so izkazane obveznosti za različne terjatve upnikov. Le-te so uskupinjene glede na vrstni red njihovega poplačila. Obveznosti v začetni bilanci so sestavljene iz terjatev ter obveznosti za stroške postopka. Terjatev je po 20. členu ZFPPIPP pravica upnika od dolžnika zahtevati, da opravi izpolnitveno ravnanje, katerega predmet je dajatev, storitev, opustitev ali dopustitev.

269. člen ZFPPIPP določa, da se z začetkom stečajnega postopka nedenarne terjatve pretvorijo v denarne terjatve po tržni vrednosti ob začetku postopka. Denarne in nedenarne občasne dajatve se pretvorijo v enkratne denarne dajatve. Terjatve se začnejo od začetka stečajnega postopka obrestovati po predpisani obrestni meri. Dolžnik pridobi pravico o predčasnem poplačilu terjatev s čimer zmanjša znesek obresti terjatve. Zastaranje upnikove terjatve se pretrga s prijavo terjatve. Terjatve z razveznim pogojem postanejo nepogojne. Nasprotni terjatvi z začetkom stečajnega postopka veljata za pobotani. Pobot pogojnih terjatev nastane z zahtevo upnika ali soglasjem sodišča.

SRS 37 (2006) določa, da se dolgoročne obveznosti iz financiranja in poslovanja izkažejo kot kratkoročne obveznosti iz financiranja in iz poslovanja. Ločeno se izkažejo obveznosti do navadnih, ločitvenih in izločitvenih upnikov ter obveznosti do upnikov, pobotane v času postopka. Prijavljene terjatve upnikov, ki so prerekanе se izkažejo posebej. Obveznosti se izkažejo v zneskih, ki so usklajeni z zneski prijavljenih terjatev upnikov. Obveznosti, ki do sestavitve začetne bilance še niso usklajene s prijavljenimi terjatvami upnikov, se izkažejo v vrednostih, ki jih oceni stečajni upravitelj. Pri tem se obveznosti do upnikov, ki svojih terjatev ne izkažejo pravočasno, ne izkažejo. V plačilo nezapadle obveznosti iz financiranja in poslovanja, ki se ne obrestujejo, se ovrednotijo po diskontirani vrednosti.

Merjenje moči terjatev upnikov je bolj zapleteno kot merjenje pravic delničarjev, ker imajo nekateri upniki prednost poplačila pred drugimi (La Porta, Lopez-de-Silanes, Schleifer, Vishny v Brouwer, 2005). ZFPPIPP tako loči med zavarovanimi in nezavarovanimi terjatvami. **Nezavarovana terjatev** je terjatev upnika, ki ni zavarovana z ločitveno pravico in je poplačana iz splošne razdelitvene mase. Po 21. členu ZFPPIPP se nezavarovane terjatve delijo na prednostne, navadne in podrejene terjatve, in se v tem vrstnem redu tudi poplačajo. **Zavarovana terjatev** je terjatev upnika, ki je zavarovana z ločitveno pravico in je poplačana iz posebne

razdelitvene mase. ZFPPIPP določa, da se terjatev, ki je predmet ločitvene pravice poplača pred poplačilom drugih terjatev iz posebnega premoženja. Iz izkupička prodaje tega premoženja se poplačajo poleg stroškov stečajnega postopka le ločitveni upniki, morebitni presežek pa se nameni poplačilu nezavarovanih terjatev.

Izkazana skupna vrednost prijavljenih terjatev v otvoritveni bilanci znaša 58.133.843,60 €. Pri tem zanemarimo obveznosti, ki bodo v času postopka pobotane, saj njihova vrednost ne vpliva na končno razdelitev stečajne mase. Pri tem 2. odstavek 60. člena ZFPPIPP določa, da mora zahtevek za priznanje terjatve vsebovati znesek glavnice terjatve, kapitalizirani znesek morebitnih obresti, obračunanih za obdobje od dospelosti terjatve do začetka postopka zaradi insolventnosti, ter zneske stroškov, ki so upniku nastali z uveljavljanjem terjatev v sodnem ali drugem postopku pred začetkom postopka zaradi insolventnosti. Kot lahko vidimo v seznamu preizkušenih terjatev, je od skupnih prijavljenih terjatev za 57.051.331,29 prijavljenih glavnice terjatev, za 1.026.200,55 € je skupno prijavljenih kapitaliziranih obresti, ostanek, 56.311,76 € pa predstavljajo prijavljeni stroški terjatev.

3.1 Obveznosti do lastnikov

Celotni kapital podjetja je njegova obveznost do lastnikov, ki zapade v plačilo, če podjetje preneha poslovati, pri čemer se velikost kapitala popravi glede na tedaj dosegljivo ceno čistega premoženja (SRS 8, 2006). Obveznosti do lastnikov v začetni bilanci niso izkazane, ker podjetje med sredstvi izkazuje izgubo.

3.2 Dolgoročne pasivne časovne razmejitve

Dolgoročne pasivne časovne razmejitve se v začetni bilanci ne izkažejo. Izkažejo se le morebitne obveznosti, ki so na njihovi podlagi že nastale do začetka postopka, ali pa je gotovo, da bodo nastale med postopkom. Takšne obveznosti se izkažejo kot kratkoročne. Podjetje Mura d.d. v bilanci stanja na dan pred začetkom stečajnega postopka ne izkazuje dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitev.

3.3 Obveznosti do izločitvenih upnikov

SRS 37 (2006) opredeljuje izločitvene upnike kot tiste, ki imajo na podlagi izločitvene pravice pravico izločiti iz premoženja stvari, ki ne pripadajo stečajnemu dolžniku. Pri tem 22. člen ZFPPIPP opredeljuje izločitveno pravico, kot pravico lastnika stvari od insolventnega dolžnika zahtevati, da mu izroči premično stvar, ki je v posesti insolventnega dolžnika, pravico osebe, ki je s priposestvom ali na kak drug izviren način pridobila lastninsko pravico na nepremičnini, pri kateri je kot lastnik vpisan insolventni dolžnik, od insolventnega dolžnika zahtevati, da prizna njeno lastninsko pravico na nepremičnini, ter kot pravico osebe, za račun katere insolventni dolžnik kot fiduciar na podlagi prenosa lastninske pravice v zavarovanje ali drugega mandatnega pravnega razmerja uresničuje lastninsko pravico na stvari ali pravice zakonitega imetnika drugega premoženja, od insolventnega dolžnika zahtevati, da izvede

razpolagalni pravni posel in druga pravna dejanja, potrebna za prenos te pravice v dobro te osebe. V začetni bilanci stanja je za 91.851,60 € obveznosti do izločitvenih upnikov.

3.4 Obveznosti do ločitvenih upnikov

Ločitveni upniki so upniki, ki imajo pravico do posebnega poplačila iz premoženja stečajnega dolžnika (SRS 37.41, 2006). Med posebne pravice se štejejo zastavne pravice, pravice do poplačila, pridržne pravice in druge ločitvene pravice. Po 225. členu ZFPPIPP so, kot že omenjeno, ločitvene pravice predmet posebne stečajne mase, zato je premoženje, ki je predmet ločitvene pravice treba voditi in upravljati ločeno od splošne stečajne mase. Pri prodaji premoženja se iz izkupička najprej poravnajo stroški prodaje, nato se poplača terjatev ločilnega upnika, presežek pa gre v razdelitveno maso (Čokelc, 1998, str. 207).

Zastavna pravica je pravica zastavnega upnika, da se, če dolžnik ne izpolni svoje obveznosti do njega, poplača iz zastavljenega predmeta pred vsemi drugimi upniki zastavitelja. Zastavna pravica je torej sredstvo za zavarovanje terjatev, saj zmanjšuje tveganje za upnika, da dolžnik ne bo izpolnil svoje obveznosti do njega. **Pridržna pravica** je po 261. členu obligacijskega zakonika pravica upnika zapadle terjatve, v čigar rokah je kakšna dolžnikova stvar, pravica le-to zadržati, dokler mu ni plačana terjatev. Če je postal upnik plačilno nesposoben, ima upnik pridržno pravico, čeprav njegova terjatev še ni zapadla.

V začetni bilanci stanja Mure d.d. v stečaju je za 24.804.062,38 € obveznosti do ločitvenih upnikov, katere v večini predstavljajo banke, ki imajo svoje premoženje zavarovano s hipotekami.

3.5 Obveznosti za pogojne terjatve

Pogojna obveznost je možna obveza, ki izhaja iz preteklih dogodkov in katere obstoj je odvisen od (ne)pojavitve enega ali več negotovih prihodnjih dogodkov, ki se ne obvladujejo v celoti, oziroma sedanja obveza, ki izhaja iz preteklih dogodkov, vendar se ne pripozna, ker ni verjetno, da bo za njeno poravnavo potreben odtok dejavnikov, ki omogočajo gospodarske koristi, ali ker njenega zneska ni mogoče dovolj zanesljivo izmeriti (36. člen SRS 10, 2006). Pravno naravo pogojnih terjatev ureja ZFPPIPP, pri čemer 259. člen ZFPPIPP določa, da če je upnikova terjatev povezana z **odložnim pogojem** in se ta pogoj do izdelave načrta končne razdelitve ne uresniči, terjatev preneha. Dalje, 260. člen ZFPPIP določa, da če je upnikova terjatev povezana z **razveznim pogojem** in se ta pogoj do izdelave načrta končne razdelitve ne uresniči, velja, da pogoj ne obstaja in da je terjatev postala nepogojna.

V začetni bilanci stanja je za 1.513.693,28 € pogojnih terjatev. Iz osnovnega seznama preizkušenih terjatev vidimo, da so v skladu s prenehanjem terjatev z razveznim pogojem, pogojne terjatve Mure d.d. - v stečaju po naravi terjatve z odložnim pogojem, kar pomeni, da bodo terjatve v primeru neuresničenega pogoja prenehale.

3.6 Obveznosti za prednostne terjatve

Kot sem že omenila, se nezavarovane terjatve po 359.členu ZFPPIPP delijo na prednostne, navadne in podrejene terjatve, kjer so prednostne terjatve tiste, ki se prve poplačajo iz splošne razdelitvene mase. Pri tem 259. člen ZFPPIPP tudi določa, da dokler razdelitvena masa ne zadošča za celotno plačilo terjatev predhodnega vrstnega reda ni dovoljeno začeti plačevati terjatve poznejšega vrstnega reda, ter da, če razdelitvena masa ne zadošča za celotno poplačilo posameznega vrstnega reda, se vse terjatve tega vrstnega reda plačajo v deležu, ki se izračuna kot razmerje med zneskom razpoložljive razdelitvene mase in skupnim zneskom vseh terjatev tega vrstnega reda, ki jih je treba upoštevati pri razdelitvi.

Prednostne terjatve so urejene v 21. členu ZFPPIPP. Prednostne terjatve po prvi točki tega člena so nezavarovane terjatve delavcev, kot so plače in nadomestila plač za zadnje tri mesece pred začetkom postopka zaradi insolventnosti, odškodnine za poškodbe, ki so povezane z delom pri dolžniku, in poklicne bolezni, neizplačane odpravnine za prenehanje delovnega razmerja pred začetkom stečajnega postopka, plače in nadomestila plač delavcem, ki zaradi stečajnega postopka postane nepotrebno, odpravnine delavcem, ki jim je upravitelj odpovedal pogodbo o zaposlitvi, ker je njihovo delo postalo nepotrebno, ter davki in prispevki, ki jih mora izplačevalec obračunati in izplačati hkrati s temi izplačili. V stečajnem postopku so prednostne terjatve po drugi točki tega člena tudi nezavarovane terjatve države za plačilo davkov in prispevkov, ki jih mora dolжник obračunati in plačati v skladu s predpisi in, ki so nastale v zadnjem letu pred začetkom stečajnega postopka. Podjetje Mura d.d. - v stečaju v začetni bilanci izkazuje za 7.899.826,83 € prednostnih dajatev. Od tega je vrednost obveznosti po prvi točki 21. člena ZFPPIPP 6.962.985,07 €, vrednost obveznosti po drugi točki ZFPPIPP pa 936.841,76 €.

3.7 Obveznosti za prerekane in neizjasnjene terjatve

Terjatev je po 67. členu ZFPPIPP priznana, če jo določno prizna upravitelj in je ne prereka nihče od upnikov, ki imajo 63.členu ZFPPIPP to pravico, oziroma prerekana, če jo prereka upravitelj ali drug upnik. Pri tem je terjatev lahko prerekana deloma ali v celoti. Upravitelj se mora po 61. členu ZFPPIPP v enem mesecu po poteku roka za prijavo terjatve o vsaki pravočasno prijavljeni terjatvi določno izreči, ali jo priznava ali prereka. Upravitelj se mora o pravočasno prijavljenih terjativah izreči tako, da sodišču predloži osnovni seznam preizkušenih terjatev.

Vrednost obveznosti za prerekane in neizjasnjene terjatve znaša 15.427.418,73 €. Obveznosti za prerekane terjatve znašajo 2.284.318,24 €, obveznosti za neizjasnjene terjatve pa 13.143.100,49 €. Stečajni upravitelj Branko Đorđević (2010) je za časopis Delo povedal, da je predvsem od tega, po kakšni ceni jim bo uspelo prodati ocenjeno premoženje in od tako imenovanih neizjasnjenih terjatev odvisno, ali jim bo uspelo poplačati vse upnike. Neizjasnjene terjatve namreč še niso prerekane ali priznane dokončno. Sodišče je namreč 3.2.2010 ugodilo sklepu stečajnega upravitelja za podaljšanje roka za preizkus terjatev za obdobje enega meseca. Iz rednega poročila upravitelja dne 31.3.2010 je razvidno, da so bile celotne terjatve preizkušene in tako se je vrednost s postavke neodpisane terjatve prenesla na postavko prerekane terjatve.

3.8 Obveznosti do navadnih upnikov

Po 359. členu ZFPPIPP so navadne terjatve del nezavarovanih terjatev, ki se poplačajo za prednostnimi terjatvami in pred podrejenimi terjatvami. V začetni bilanci stanja Mure d.d. v stečajju je izkazana vrednost obveznosti do navadnih upnikov 8.398.990,78 €. Ta razred upnikov bo v stečajnem postopku Mure, če bo stečajna masa to omogočala, najkasneje poplačan.

3.9 Obveznosti, ki bodo v času postopka pobotane

Obveznosti, ki bodo v času postopka pobotane predstavljajo protivrednost terjatvam, ki bodo v postopku pobotane in znašajo 2.654.900,41 €.

3.10 Obveznosti za stroške vodenja postopka

Obveznosti za stroške vodenja postopka znašajo 4.072.350,00 in zajemajo obveznosti za stroške nagrad stečajnemu upravitelju v vrednosti 80.000,00 €, ter obveznosti za druge stroške postopka v vrednosti 3.992.350,00 €.

3.10.1 Obveznosti za stroške nagrad stečajnemu upravitelju

Stečajni upravitelj ima pravico do nagrade za svoje delo ter do povrnitve stroškov, ki so mu nastali pri opravljanju nalog in pristojnosti upravitelja (103., 105. člen ZFPPIPP). Zneski so določeni glede na Pravilnik o tarifi za odmero nagrade upravitelja v postopkih zaradi insolventnosti in prisilne likvidacije ter stroških, do povrnitve katerih je upravitelj v teh postopkih upravičen. Po tem pravilniku je nadomestilo upravitelja za izdelavo otvoritvenega poročila odmerjeno glede na osnovo, ki predstavlja vrednost sredstev, pri čemer se lahko znesek poveša ali zniža za 20 procentov. Nadomestilo za preizkus terjatev se odmeri glede na osnovo, ki predstavlja vrednost preizkušenih terjatev. Nadomestilo upravitelju za unovčenje stečajne mase pa znaša dva odstotka od višine zneska unovčenega premoženja, ki je predmet razdelitve.

Po drugem odstavku 104. člena ZFPPIPP stečajni upravitelj pridobi pravico zahtevati plačilo 90 odstotkov nadomestila za izdelavo otvoritvenega poročila, ko sodišču predloži otvoritveno poročilo, 90 odstotkov nadomestila za preizkus terjatev, ko sodišču predloži preizkus terjatev, 90 odstotkov sorazmernega poplačila nadomestila za unovčenje stečajne mase in razdelitev splošne ali posebne stečajne mase, ter 10 odstotkov vseh nadomestil, ko sodišču predloži svoje končno poročilo. Po tem določilu je tako stečajni upravitelj poplačan še pred razdelitvijo stečajne mase, zato morajo biti stroški povezani s tem izkazani pod postavko, ki znižuje stečajno maso še pred določitvijo končnega zneska za poplačilo terjatev.

3.10.2 Obveznosti za druge stroške postopka

Med obveznosti za druge stroške postopka v primeru podjetja Mura d.d. v stečajju, kot lahko

vidimo iz priložene tabele stroškov postopka, štejemo tekoče stroške stečajnega postopka ter občasne stroške tečajnega postopka. Tekoči stroški so pri tem stroški, do katerih je upravičen upravitelj, in ostali stroški vidni iz priloge 3. Občasne stroške predstavljajo v tem delu postopka stroški ocenitve vrednosti premoženja in drugih dejanj za prodajo premoženja ter drugi stroški. Odmero stroškov, do katerih je upravičen upravitelj, določa 18. člen Pravilnika o tarifi za odmero nagrade upravitelja v postopkih zaradi insolventnosti in prisilne likvidacije ter stroških, do povrnitve katerih je upravitelj v teh postopkih upravičen, določa, da pri odločanju o povrnitvi stroškov upravitelju odloča sodišče, ki upošteva samo tiste stroške, ki so bili potrebni za opravljanje nalog in pristojnosti upravitelja. Med te stroške so vštet stroški prevoza, dnevnice, stroški hrane in prenočišča, ter stroški pisarniškega poslovanja.

SKLEP

Kot posledica spremembe predpostavk, namena bilance in drugačnega vrednotenja gospodarskih kategorij prihaja do pomembnih razlik med zaključno poslovno in začetno stečajno bilanco stanja. Glavna vodila pri pripoznanju in vrednotenju gospodarskih kategorij so pripoznanje le tistih sredstev, ki jih je možno prodati, vrednotenje le-teh po ceni, po kateri jih bo mogoče prodati, ter sprememba dolgoročnih postavk v kratkoročne, kot posledica skrajšanja časovnega horizonta.

Glavne razlike stečajnih bilanc podjetja Mura d.d. – v stečaju so pri postavki neopredmetenih sredstev posledica priznanja lastnih blagovnih znamk, ki predstavljajo celotno vrednost te postavke, njihovo vrednotenje ter odpis vrednosti neopredmetenih sredstev v zaključni poslovni bilanci zaradi nezmožnosti prodaje. Razlika v postavkah opredmetenih osnovnih sredstev je posledica ovrednotenja le-teh na vrednost pri prisilni prodaji, ki je bila kljub predpostavljenim omejitvam večja od vrednosti po modelu nabavne vrednosti, ter pripoznanju naložbenih nepremičnin med neopredmetenimi sredstvi, ki so s predpostavko nedelujočega podjetja izgubile svoj namen. Sam problem prikaza realne vrednosti v redni bilanci je razviden iz postavke zalog, ki so se pri ovrednotenju na vrednost ob prisilni prodaji za več kot trikrat zmanjšale. Pomembno razliko predstavlja tudi vrednost postavk terjatev. Kratkoročne in dolgoročne terjatve so se združile, razliko med združeno postavko terjatev in postavko terjatev v začetni bilanci pa predstavlja izkazovanje danih predujmov pod postavko poslovnih terjatev ter priznanje terjatev, ki bodo v postopku pobotane. Terjatve, ki bodo v postopku pobotane, ne vplivajo na velikost stečajne mase zaradi protipostavke na strani obveznosti. Za sam prikaz vrednosti stečajne mase je pomembna tudi postavka naložb, kjer so prav tako združene kratkoročne in dolgoročne naložbe, zanimivo pa je, da so v začetni bilanci še vedno ovrednotene po stari, nabavni vrednosti. Večina naložb podjetja Mura d.d.- v stečaju namreč predstavlja delnice in deleže družb v skupini, zato bi lahko bila razlika v vrednosti pri prodaji znatna.

Pomembna razlika v členitvi postavk v obravnavanih bilancah je tudi pri poudarku na izkazovanju pravnih pravic v začetni bilanci, ki se izkazujejo v podpostavkah obremenjenih s stranskimi pravicami. Največjo razliko v sami členitvi postavk pa opazam na strani obveznosti. V začetni bilanci tako nimamo več ene najpomembnejših postavk bilance stanja, kapitala, ampak

so v skladu s ciljem poplačila upnikov izkazane obveznosti za različne terjatve upnikov. Le-te se delijo glede na pravice upnikov ter so uskupinjene glede na vrstni red njihovega poplačila.

Zaključimo lahko, da prihaja med zaključno poslovno bilanco in začetno stečajno bilanco do pomembnih razlik, katerih velikost ni odvisna samo od pripoznanja, členitve in vrednotenja začetne stečajne bilance, vendar tudi od značilnosti računovodenja v rednem poslovanju.

LITERATURA IN VIRI

1. Bratina B., Jovanovič D., Drnovšek G., Radolič B., & Bratina M. (2008). *D.D.- Delniška družba s komentarjem*. Maribor: De Vesta.
2. Brouwer M. (2005). *Reorganization in US and European Bankruptcy law*. Amsterdam: University of Amsterdam.
3. Blazy R., Chopard B., & Fimayer A., (2008). Bankruptcy law: a mechanism of governance for financially distressed firms. *European journal of law and economics*. 23 (3), 253-267.
4. Časar Č. (2009). V kriznem obdobju čarobne palice ocenjevalcem vrednosti. *Bančni vestnik*, (5), 40-48.
5. Čokelc S., (1998). *Bilanciranje in bilančna politika*. Ljubljana: Zavod za tehnično izobraževanje.
6. *Delavci Mure, d.d., bi bili lahko v celoti poplačani*. Najdeno 5. marca na spletnem naslovu http://www.dnevnik.si/poslovni_dnevnik/1042335397
7. Hieng R., Koželj S., Odar M., & Zupančič V., (2008). Bilanca stanja. *IKS*, (1-2), 37-108.
8. *Hierarhija standardov ocenjevalcev vrednosti*. (2004). Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
9. Hirsch M.L., (2008). *Advanced management accounting*.(2. Izdaja). London: South-western cengage learning.
10. Holmes G., Sudgen A., Gee P., (2005) Vrankar M., Šribar M., & Hauptman M. (ur.), *Interpretacija poslovnih poročil in računovodskih izkazov*. Ljubljana: GV Založba.
11. *Kodeks računovodskih načel*. (1998). Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
12. Koletnik F., & Koželj S. (2008). *Redni in posebni računovodski izkazi*. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
13. *Mednarodni računovodski standardi*. (2006). Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
14. *Mednarodni standardi ocenjevanja vrednosti*. (2007). (8. izdaja). Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
15. Mura d.d. (2008). Letno poročilo podjetja Mura d.d., Murska Sobota: Mura d.d.
16. Mura d.d. (2010). Otvoritveno poročilo podjetja Mura d.d., Murska Sobota: Mura d.d.
17. Mura d.d. (2010). Osnovni seznam preizkušenih terjatev podjetja Mura d.d., Murska Sobota: Mura d.d.
18. Mura d.d. (2010). Računovodski izkazi Mure d.d. (interno gradivo). Murska Sobota: Mura d.d.
19. Mura d.d. (2010). Redno poročilo stečajnega upravitelja dne 31.3.2010. Murska Sobota: Mura d.d.
20. Novak A. (2008). *Vrednotenje gospodarskih kategorij pri zunanjem računovodskem poročanju*. Koper: Fakulteta za management Koper.
21. Obligacijski zakonik (OZ). *Uradni list RS*, št. 83/2001, 32/2004, 28/2006, Odl. US: U-I-300/04-25, 29/2007 Odl. US: U-I- 267/06-41, 40/2007, 97/2007- UPB1.
22. Odar M. (2004). Poročanje zunanjih uporabnikom računovodskih informacij. *IKS*, (1-2), 7-22.

23. Odar, M. (2008). Računovodsko poročanje za leto 2007. *IKS*, (1-2), 7-32.
24. Odar M. (2009b). Oslabitev sredstev. *Bančni vestnik*,(10), 43-47.
25. Odar M. (2009a). Vrednotenje finančnih naložb v sedanji krizi. *Bančni vestnik*, (5), 9-11.
26. Povel P., Singh R., (2006). Sale-backs in bankruptcy. *The journal of Law, Economics, & Organization*, 23(3), 710-730.
27. Pravilnik o tarifi za odmero nagrade upravitelja v postopkih zaradi insolventnosti in prisilne likvidacije ter stroških, do povrnitve katerih je upravitelj v teh postopkih upravičen. *Uradni list RS*, št. 91/2008, 119/2008, 53/2009.
28. Prelič S. (2003). Pravne posledice prenehanja gospodarskih družb in drugih pravnih oseb. *Pravna praksa*, (4), 5-9.
29. Rutherford B.A. (2000). *An introduction to modern financial reporting theory*. Paul Chapman Publishing.
30. *Slovenski računovodski standardi 2006*. (2007). (2. izdaja) Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
31. Turk I., & Melavc D. (2010). *Računovodstvo*. Kranj: Moderna organizacija.
32. Turk I., Kavčič S., Kokotec-Novak M., Koželj S., & Odar M. (2004). *Finančno računovodstvo*. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
33. Votek J. (2010, 18. februar). Zadnji pogrebni so hipoteke. *Društvo malih delničarjev*. Najdeno 15. junija 2010 na spletnem naslovu <http://www.skupaj.eu/kliping/2010-02-18/zadnji-pogrenik-so-hipoteke>
34. Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju. (2007). *Uradni list RS*, št. 126/2007, 40/2009, 59/2009.
35. Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1) *Uradni list RS*, št. 42/2006, 60/2006 popr., 26/2007-ZSDU-B, 33/2007-ZSReg-B, 67/2007-ZTFI (100/2007 popr.), 10/2008, 68/2008, 23/2009 Odl. US : U-I-268/06-35, 42/2009, 65/2009- UPB3, 83/2009 Odl. US: U-I-165/08-10, Up-1772/08-14, Up-379/09-8.
36. Zakon o plačilnem prometu (ZplaP) *Uradni list RS*, št. 30/2002, 75/2002, 15/2003, 45/2003-UPB-1, 2/2004- ZPNNVSM, 37/2004, 105/2004- UPB2, 100/2005 Odl. US: U-I-298/04-26, 39/2006, 110/2006-UPB3, 131/2006-ZBan-1, 102/2007, 126/2007-ZFPPIPP, 58/2009-ZPlaSS.

KAZALO PRILOG

PRILOGA 1: ZAKLJUČNA POSLOVNA BILANCA.....	1
PRILOGA 2: ZAČETNA STEČAJNA BILANCA.....	3
PRILOGA 3: STROŠKI STEČAJNEGA POSTOPKA.....	5

Priloga 1: Zaključna poslovna bilanca

IME DRUŽBE OZ. PODJETNIKA: MURAD.D. V STEČAJU		Davčna številka:	37843079	
		Velikost		
		(mikro-1,majhna-2,srednja-3,velika-4):	4	
		Statusna sprememba:	0	
SEDEŽ: PLESE2, 9000 MURSKA SOBOTA		Matična številka pred statusno spremembo:	-	
PODATKI IZ BILANCE STANJA				
na dan 1.10.2009				
v EUR (brez centov)				
Konto	Postavka	Oznaka za AOP	Znesek	
			Tekočega leta	Prejšnjega leta
1	2	3	4	5
	SREDSTVA (002+032+053)	001	44.982.668	59.828.934
	A. DOLGOROČNA SREDSTVA (003+010+018+019+027+031)	002	41.564.883	47.646.837
	I. Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitev (004+009)	003	25.550	7.820
	1. Neopredmetena sredstva (005 do 008)	004	25.550	7.820
del 00	a) Dolgoročne premoženjske pravice	005	-	-
del 00	b) Dobro ime	006	-	-
del 00	c) Dolgoročno odloženi stroški razvijanja	007	-	-
del 00, del 08, del 13	č) Druga neopredmetena sredstva	008	25.550	7.820
del 00	2. Dolgoročne aktivne časovne razmejitev	009	-	-
	II. Opredmetena osnovna sredstva (011 do 017)	010	32.903.551	33.701.244
del 02, del 03	1. Zemljišča	011	6.331.641	6.285.551
del 02, del 03	2. Zgradbe	012	22.813.438	22.887.474
del 04, del 05	3. Proizvajalne naprave in stroji	013	2.718.182	3.041.731
del 04, del 05	4. Druge naprave in oprema, drobni inventar in druga opredmetena osnovna sredstva	014	1.040.290	1.486.488
del 04, del 05	5. Biološka sredstva	015	-	-
del 02, del 04	6. Opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi	016	-	-
del 08, del 13	7. Predujmi za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	017	-	-
01	III. Naložbene nepremičnine	018	4.174.220	4.236.510
	IV. Dolgoročne finančne naložbe (020+024)	019	4.427.472	7.618.441
	1. Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil (021 do 023)	020	4.419.347	7.604.628
del 06	a) Delnice in deleži v družbah v skupini	021	3.911.295	7.302.710
del 06	b) Druge delnice in deleži	022	508.052	301.918
del 06	c) Druge dolgoročne finančne naložbe	023	-	-
	2. Dolgoročna posojila (025+026)	024	8.125	13.813

	V. Dolgoročne poslovne terjatve (028 do 030)	027	34.090	2.082.822
del 08	1. Dolgoročne poslovne terjatve do družb v skupini	028	-	2.057.055
del 08	2. Dolgoročne poslovne terjatve do kupcev	029	-	-
del 08	3. Dolgoročne poslovne terjatve do drugih	030	34.090	25.767
09	VI. Odložene terjatve za davek	031	-	-
	B. KRATKOROČNA SREDSTVA (033+034+040+048+052)	032	3.417.785	12.171.518
67	I. Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	033	-	-
	II. Zaloge (035 do 039)	034	377.341	1.482.123
30, 31, 32	1. Material	035	157.160	708.914
60	2. Nedokončana proizvodnja	036	12.965	350.196
63	3. Proizvodi	037	82.219	236.475
65, 66	4. Trgovsko blago	038	124.997	186.538
del 13	5. Predujmi za zaloge	039	-	-
	III. Kratkoročne finančne naložbe (041+045)	040	2.459.666	3.972.101
	1. Kratkoročne finančne naložbe, razen posojil (042 do 044)	041	-	-
del 17	a) Delnice in deleži v družbah v skupini	042	-	-
del 17	b) Druge delnice in deleži	043	-	-
del 17	c) Druge kratkoročne finančne naložbe	044	-	-
	2. Kratkoročna posojila (046+047)	045	2.459.666	3.972.101
del 07, del 18	a) Kratkoročna posojila družbam v skupini	046	2.456.954	2.961.076
del 07, del 18	b) Druga kratkoročna posojila	047	2.712	1.011.025
	IV. Kratkoročne poslovne terjatve (049 do 051)	048	578.265	6.666.985
del 08, del 12, del 13, del 15, del 18	1. Kratkoročne poslovne terjatve do družb v skupini	049	325.262	3.293.191
del 08, del 12, del 13, del 15, del 18	2. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	050	196.227	3.029.496
del 08, del 13, del 14, del 15, del 16, del 18	3. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	051	56.776	344.298
10, 11	V. Denarna sredstva	052	2.513	50.309
19	C. KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	053	-	10.579
del 99	Zabilančna sredstva	054	27.019.539	24.538.442
	OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV (056+072+075+085+095)	055	44.982.668	59.828.934
	A. KAPITAL (057+060+061+067+068-069+070-071)	056	12.164.625	22.933.224
	I. Vpoklicani kapital (058-059)	057	17.931.000	17.931.000
del 90	1. Osnovni kapital	058	17.931.000	17.931.000
del 90	2. Nepochlicani kapital (kot odbitna postavka)	059	-	-
	Oseba, odgovorna za sestavljanje bilance:	0		
	Telefonska številka:		0	podpis
	Vodja družbe oz. podjetnika:	Branko Đorđević		podpis
	Kraj in datum:	Murska Sobota, 1.10.2009		

Priloga 2: Začetna stečajna bilanca

Firma ali ime dolžnika:	MURA d.d. v stečaju			
Sedež in naslov dolžnika:	Plese 2, 9000 Murska Sobota			
Matična številka:	5037212			
Davčna številka:	SI37843079			
Opr.št.	St 853/2009			
BILANCA STANJA				
na dan 31.12.2009				
			Tabela: 1	
	Postavka	2.10.2009	31.12.2009	Doseženo
SREDSTVA		64.861.094,01	61.979.505,80	2.881.588,21
I	Neopredmetena osnovna sredstva	4.582.556,00	4.582.556,00	0,00
	1. Koncesije, patenti, licence, blagovne znamke in	4.582.556,00	4.582.556,00	0,00
	1.1. Blagovne znamke, obremenjene s stranskimi pravicami	2.797.921,00	2.797.921,00	0,00
II	Opredmetena osnovna sredstva	38.435.174,00	38.435.174,00	0,00
	1. Zgradbe z zemljiščem	35.377.511,00	35.377.511,00	0,00
	a. Poslovni objekt	32.288.000,00	32.288.000,00	0,00
	b. Apartmani	700.568,00	700.568,00	0,00
	c. Stanovanje	2.388.943,00	2.388.943,00	0,00
	1. Zgradbe in zemljišča, obremenjene s stranskimi pravicami	32.288.000,00	32.288.000,00	0,00
	2. Oprema	3.057.663,00	3.057.663,00	0,00
	a. Proizvajalna in druga oprema	2.918.520,00	2.918.520,00	0,00
	b. Vozila	50.800,00	50.800,00	0,00
	c. Umetniška dela	88.343,00	88.343,00	0,00
III	Zaloge	104.160,00	85.807,75	18.352,25
	1. Material	47.148,00	28.916,75	18.231,25
	2. Nedokončana proizvodnja	0,00	0,00	0,00
	3. Proizvodi	12.306,00	12.306,00	0,00
	4. Trgovsko blago	44.706,00	44.585,00	121,00
IV	Terjatve, nastale do začetka postopka	3.202.627,13	168.123,21	3.034.503,92
	1. Terjatve do kupcev	494.892,31	118.313,99	376.578,32
	2. Druge terjatve	52.834,41	49.809,22	3.025,19
	a. Terjatve za predujem	3.314,50	3.314,50	0,00
	b. Druge terjatve	49.519,91	46.494,72	3.025,19
	3. Terjatve, ki bodo v postopku pobotane	2.654.900,41	0,00	2.654.900,41
V	Terjatve, nastale v času postopka	0,00	339.086,71	544.763,52
	1. Terjatve do kupcev	0,00	329.636,79	318.294,16
	2. Druge terjatve	0,00	9.449,92	226.469,36
	b. Druge terjatve	0,00	9.449,92	226.469,36
VI	Finančne naložbe do začetka postopka	6.330.352,04	6.329.811,86	540,18
	1. Za prodajo kupljene delnice in deleži	3.918.260,59	3.918.260,59	0,00
	2. Dana posojila	1.904.915,15	1.904.374,97	540,18
	3. Drugi vrednostni papirji	507.176,30	507.176,30	0,00
	3.1. Vrednostni papirji, obremenjeni s stranskimi pravicami	507.176,30	507.176,30	0,00
VI	Finančne naložbe v času postopka	0,00	1.000,00	0,00
	1. Kratkoroč. depozit	0,00	1.000,00	0,00
VII	Kratkoročne aktivne časovne razmejitev	0,00	41.926,48	0,00
	1. Kratkoročno odloženi stroški	0,00	41.926,48	0,00

Priloga 3: Stroški stečajnega postopka

Zap št.	TEKOČI STROŠKI STEČAJNEGA POSTOPKA	PREDRAČUN STROŠKOV	STROŠKI SPLOŠNE	STROŠKI SPLOŠNE RAZDELITVENE
		STEČAJNEGA POSTOPKA	RAZDELITVENE MASE	MASE V ODOBJU
		02.10.2009 - 31.10.2012	2.10.2009 - 31.12.2009	2.10.2009 - 31.12.2009
1	Stroški upravitelja	112.400,00	2.838,64	2.838,64
	a) stroški, do povrnitve katerih je upravičen upravitelj	32.400,00	2.838,64	2.838,64
	b) nagrada za delo upravitelja	80.000,00	0,00	0,00
2	Plače in druga nadomestila osebam, ki opravljajo posle za potrebe stečajnega postopka, vključno z davki in prispevki, ki jih mora izplačevalec obračunati in plačati hkrati s temi plačili.	840.032,00	244.822,70	244.822,70
	a) kilometrina za strokovne sodelavce	32.400,00	2.615,17	2.615,17
	b) inventurni popisi, prodaja nepremičnin in premičnin, nadzor in varovanje stečajnega premoženja, izterjava, urejanje kadrovskih, log. Inform. Zadev	807.632,00	242.207,53	242.207,53
3	Stroški električne energije, vode, ogrevanje, telefona in drugi stroški v zvezi z uporabo poslovnih prostorov za potrebe stečajnega postopka	553.500,00	138.013,32	138.013,32
4	Zavarovalne premije za zavarovanje premoženja, ki spada v stečajno maso in stroški varovanja	396.000,00	28.360,20	28.360,20
5	Stroški objav po 122.členu ZFPPIP in v javnih medijih	96.000,00	0,00	0,00
6	Pravdni stroški stečajnega dolžnika v postopkih iz oddelka 5.6 ZFPPIP	120.000,00	0,00	0,00
7	Stroški računovodskih, administrativnih, pravnih, kadrovskih storitev za potrebe stečajnega postopka	1.049.568,00	75.646,20	75.646,20
	a) delne plače in storitve zunanjih strokov. sodl. upravitelja do izdelave otvoritvenega poročila	415.000,00	0,00	0,00
	b) izdelava davčnega obračuna do stečaja, začetne in končne stečajne bilance, dela po Računovodski tarifi od 1 do 7 in administrativna dela v stečajnem postopku	634.568,00	75.646,20	75.646,20
8	Obveznosti iz naslova davkov in prispevkov, nastanejo med potekom stečajnega postopka	0,00	0,00	0,00
9	Drugi stroški, ki nastanejo mesečno ali v drugih rednih obdobjih med potekom stečajnega postopka (bančni stroški, takse, stavbno zemljišče)	284.850,00	2.404,47	2.404,47
	SKUPAJ	3.452.350,00	492.085,53	492.085,53
Zap št.	OBČASNI STROŠKI STEČAJNEGA POSTOPKA			
1	Plačilo terjatev upnikom med postopkom PP člen 289/2	0,00	0,00	0,00
2	Izpolnitve obveznosti, neizpolnjene dvostvankse pogodbe člen 265/2	0,00	0,00	0,00
3	Plačilo razlike neizpolnjene dvostvanske pogodbe, člen 268/4	0,00	0,00	0,00
4	Izpolnitve obveznosti na podlagi pravnih poslov iz člena 316 in 317	0,00	0,00	0,00
5	Nalaganje denarnega dobroimetja stečajnega dolžnika v skladu s 322. in 324. členom	0,00	0,00	0,00
6	Stroški ocenitve vrednosti premoženja in drugih dejanj za podajo premoženja	320.000,00	0,00	0,00
7	Stroške DDV in davka na promet z nepremičninami	0,00	0,00	0,00
8	Drugi stroški stečajnega postopka razen tekočih stroškov iz člena 355.	300.000,00	0,00	0,00
	SKUPAJ	620.000,00	0,00	0,00
	SKUPAJ TEKOČI IN OBČASNI STROŠKI	4.072.350,00	492.085,53	492.085,53

Zap št.	TEKOČI STROŠKI STEČAJNEGA POSTOPKA	STROŠKI POSEBNE SAZDELITVENE MASE	STROŠKI POSEBNE RAZDELITVENE MASE V OBDOBJU	SKUPNI STROŠKI STEČAJNEGA POSTOPKA	%realizacij e
		2.10.2009 -31.12.2009	2.10.2009 -31.12.2009	2.10.2009 -31.12.2009	
1	Stroški upravitelja	0,00	0,00	2.838,64	2,53
	a) stroški, do povrnitve katerih je upravičen upravitelj	0,00	0,00	2.838,64	8,76
	b) nagrada za delo upravitelja	0,00	0,00	0,00	0,00
2	Plače in druga nadomestila osebam, ki opravljajo posle za potrebe stečajnega postopka, vključno z davki in prispevki, ki jih mora izplačevalec obračunati in plačati hkrati s temi plačili.	0,00	0,00	244.822,70	29,14
	a) kilometrina za strokovne sodelavce	0,00	0,00	2.615,17	8,07
	b) inventurni popisi, prodaja nepremičnin in premičnin, nadzor in varovanje steč.premoženja, izterjava, urejanje kadrovskih, log. Inform. Zadev	0,00	0,00	242.207,53	29,99
3	Stroški električne energije, vode, ogrevanje, telefona in drugi stroški v zvezi z uporabo poslovnih prostorov za potrebe stečajnega postopka	0,00	0,00	138.013,32	24,93
4	Zavarovalne premije za zavarovanje premoženja, ki spada v stečajno maso in stroški varovanja	0,00	0,00	28.360,20	7,16
5	Stroški objav po 122.členu ZFPPIPP in v javnih medijih	0,00	0,00	0,00	0,00
6	Pravdni stroški stečajnega dolžnika v postopkih iz oddelka 5.6 ZFPPIPP	0,00	0,00	0,00	0,00
7	Stroški računovodskih, administrativnih, pravnih, kadrovskih storitev za potrebe stečajnega postopka	0,00	0,00	75.646,20	7,21
	a) delne plače in storitve zunanjih strokov.sodl.upravitelja do izdelave otvoritvenega poročila	0,00	0,00	0,00	0,00
	b) izdelavadavčnega obračuna do stečaja, začetne in končne stečajne bilance, dela po Računovodsti tarifi od 1 do 7 in administrativna dela v steč.postoppku	0,00	0,00	75.646,20	11,92
8	Obveznosti iz naslova davkov in prispevkov, nastanejo med potekom stečajnega postopka	0,00	0,00	0,00	0,00
9	Drugi stroški, ki nastanejo mesečno ali v drugih rednih obdobjih med potekom stečajnega postopka (bančni stroški, takse, stavbno zemljišče)	0,00	0,00	2.404,47	0,84
SKUPAJ		0,00	0,00	492.085,53	14,25
Zap št.	OBČASNI STROŠKI STEČAJNEGA POSTOPKA				
1	Plačilo terjatev upnikom med postopkom PP člen 289/2	0,00	0,00	0,00	0,00
2	Izpolnitve obveznosti, neizpolnjene dvostvankse pogodbe člen 265/2	0,00	0,00	0,00	0,00
3	Plačilo razlike neizpolnjene dvostanske pogodbe, člen 268/4	0,00	0,00	0,00	0,00
4	Izpolnitve obveznosti na podlagi pravnih poslov iz člena 316 in 317	0,00	0,00	0,00	0,00
5	Nalaganje denarnega dobroimetja stečajnega dolžnika v skladu s 322. in 324. Členom	0,00	0,00	0,00	0,00
6	Stroški ocenitve vrednosti premoženja in drugih dejanj za podajo premoženja	0,00	0,00	0,00	0,00
7	Stroške DDV in davka na promet z nepremičninami	0,00	0,00	0,00	0,00
8	Drugi stroški stečajnega postopka razen tekočih stroškov iz člena 355.	0,00	0,00	0,00	0,00
SKUPAJ		0,00	0,00	0,00	0,00
SKUPAJ TEKOČI IN OBČASNI STROŠKI		0,00	0,00	492.085,53	12,08

Stečajni upravitelj:

Branko Đorđević